

PUHUTTELEVIA KOKEMUKSIA YKSINASUMISESTA

Tuloksia laadullisesta kyselystä

Osmo Kontula
Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos

Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksen työpaperi 2018 (9)

Sisällys

Tutkimuksen tausta.....	2
1. Miten oli kokenut yksin asumisen? Oliko se ollut omien toiveiden mukaista?.....	3
2. Oletko asunut aiemmin yhdessä jonkun muun kuin vanhempiesi kanssa? Jos kyllä, kenen kanssa ja mihin tämä yhdessä asuminen (viimeksi) päättyi?	5
3. Mitkä ovat nykyisin sinun kannaltasi yksin asumisen suurimmat edut?.....	8
4. Mitkä ovat nykyisin sinun kannaltasi yksin asumisesta koituvat hankalimmat ongelmat?	9
5. Jos mieltäsi painaa jokin merkittävä ongelma, niin onko sinulla joku henkilö, jonka kanssa voit jakaa sen ja saada häneltä siihen henkistä tukea? Kuka on tämä henkilö?	13
6. Jos tarvitset jotakin konkreettista apua, niin kenen/keiden puoleen voit kääntyä näissä asioissa? Mihin tarvitset tällaista apua? Saatto häneltä/heiltä tavallisesti riittävästi apua?.....	15
7. Kaipaako fyysistä tai seksuaalista läheisyyttä jonkun toisen ihmisen kanssa? Jos kyllä, oletko voinut sitä tyydyttää?	18
8. Koetko olevasi arvostettu ja suosittu muiden ihmisten parissa?	22
9. Oletko kokenut itsesi tasa-arvoiseksi verrattuna oman ikäluokkasi perheisiin? Millä tavoin sinua mahdollisesti kohdellaan yhteiskunnassa eri tavalla kuin perheellisiä?.....	26
10. Millä tavoin haluaisit muuttaa yksinasuvien asemaa ja kohtelua yhteiskunnassamme?.....	31
11. Oletko pelännyt jääväsi pidemmäksi aikaa yksin? Jos kyllä, miltä se on tuntunut?.....	37
12. Miten näet oman tulevaisuutesi? Millaisia unelmia sinulla on?	43
13. Yksinasumisen haasteet	48
14. Yksinasuvien ehdotuksia heidän elämänsä parantamiseksi	51

Tutkimuksen tausta

Yksineläjien taloudellisesta tilanteesta ja elinolosuhteista on ollut käytettävissä erilaista tilastotietoa, mutta käytännön elämän ongelmista ja tilanteista ei ole ollut paljoa tietoa. Tätä tiedon aukkoa on paikattu VN TEAS-hankkeessa, joka on toteutettu helmikuusta 2017 toukokuuhun 2018. Hankkeen nimenä on Yksin osana elinkaarta (YSI). Sitä on koordinoanut Emma Terämä Suomen ympäristökeskuksesta.

Väestöliiton Väestöntutkimuslaitos on tehnyt yhteistyötä YSI-hankkeen kanssa muun muassa laadullisen tiedon tuottamiseksi yksineläjien elämästä. Keväällä 2107 Väestöliitto julkaisi tämän hakekokonaisuuden osana tekstin, joka perustui Suomalaisten yksinäisyys (SY) -aineistoon, johon oli vastannut vuonna 2014 netin kautta 10 907 yksineläjää ympäri Suomea. Vaihtoehtokysymysten lisäksi ihmisiltä kysyttiin ”Miltä yksinäisyys tuntuu?” Yksinäisyyden kokemuksistaan kirjoitti 1821 vastaajaa, naiset kaksi kertaa useammin kuin miehet. Nämä tiedot on esitetty aiemmassa raportissa Yksinäisyys kalvaa yksin asuvia, toukokuun [Tietovuotona](#). Tähän ”Puhuttelevia kokemuksia yksinasumisesta” -raporttiin liittyviä tuloksia on julkaistu Väestöntutkimuslaitoksen samannimisessä huhtikuun 2018 [Tietovuodossa](#).

Kaikki yksiasuvat eivät koe elämäänsä yksinäiseksi. Monet ovat yksinasumiseensa täysin tyytyväisiä. Saadaksemme parempaa käsitystä erilaisten yksieläjien elämästä osana YSI-hanketta Väestöliitossa tehtiin keväällä 2017 laadullinen Webropol-nettikysely yksineläville. Yleisenä tavoitteena oli edistää yksinelävien tasapuolista yhteiskuntapoliittista kohtelua suhteessa muihin ihmisryhmiin.

Kysely suunniteltiin Väestöntutkimuslaitoksella ja sijoitettiin Väestöliiton nettisivulle. Kyselystä tiedotettiin Väestöliitossa, YSI-hankkeen yhteistyötahoille ja Yksinasuvat ry:n jäsenistölle. Se sisälsi yhteensä 16 kysymystä, joista 13 oli avoimia kysymyksiä. Kyselyyn vastasi yhteensä 193 henkilöä, 165 naista ja 28 miestä. Kaikki ikäryhmät olivat hyvin edustettuina. Kaikkien vastaajien keski-ikä oli 49 vuotta. Joka neljäs vastannut oli yli 60-vuotias ja viidesosa oli alle 35-vuotiaita. Vastanneilla oli melko paljon kokemusta yksin elämisestä, sillä he olivat asuneet yksin keskimäärin 14 vuotta. Joukossa oli sekä vasta muutaman vuoden yksin eläneitä että jo yli 50 vuotta yksin eläneitä.

Vastaajia pyydettiin kirjoittamaan kommentti siitä mitä mieltä he olivat kyselystä. Kysely sai vastaajilta erittäin hyvät arviot. Yleisin kommentti oli ”hyvä kysely”. Muissa kommentissa kysely oli muun muassa ”tarpeellinen, ajankohtainen, mielenkiintoinen ja kattava”. Vastaajat olivat tyytyväisiä siitä, että tällaisia asioita kysellään sinkuilta samoin kuin siitä, että he saattoivat kirjoittaa vastauksensa vapaasti. Osanottajista oli hyvä, että he saattoivat kyselyn ansiosta pysähtyä miettimään omaa elämäänsä. Heistä oli myös hyvä, että yksinasuvien ääni päästettiin kuuluville. He odottivat tuloksia innolla ja toivoivat tietojen auttavan jollakin tavalla yksinasuvia.

Tärkeä kysely minulle, voin jakaa tuntemuksiani.

Todella hyvä kysely, lyhyt ja ytimekäs sekä sai itse vastata kysymyksiin eikä ollut perus rasti ruutuun kysely.

Kysely on hyvä, kysymyksissä kysyttiin tärkeitä asioita. Olen iloinen että sain kertoa oman mielipiteeni, koska ainakin minä olen tuntenut itseni ulkopuoliseksi perhekeskeisessä yhteiskunnassa.

Kysymykseen vastaaminen edellyttää sitä, että aidosti ajattelee näitä asioita. Ei näihin itkemättä voinut vastata.

Hyviä kysymyksiä. Toivottavasti yksin asuvista tulisi näkyvämpi ja vakavasti otettava ryhmä yhteiskunnassa.

Lähes ainoa kritiikki oli se, että muutamasta vastaajasta tuntui siltä kuin kyselyssä keskityttäisiin liiaksi yksiasuvien ongelmiin ja että heihin kohdistuisi jotenkin säälivä asenne. Toisaalta kyselyä pidettiin myös miellyttävän neutraalina. Muutamat epäilivät, että tuloksilla ei ole vaikutusta päättäjien päätöksiin.

Tarpeellinen, mutta hyödytön siltä osin, etteivät se tulokset oikeasti kiinnosta päättäjiä sillä tasolla, että asiat muuttuisivat.

Seuraavaksi raportoidaan kyselyn kahteentoista avoimeen kysymykseen tulleet vastaukset. Ne esitetään erillisinä ja numeroituina siinä järjestyksessä kuin ne olivat nettikyselyssä. Kysymysten otsikot ja sanamuodot ovat samat kuin millaisina ne esitettiin kyselyn vastaajille.

1. Miten oli kokenut yksin asumisen? Oliko se ollut omien toiveiden mukaista?

Kolmasosa vastaajista oli sitä mieltä, että yksin asuminen oli heidän oma valintansa ja se sopi heille nyt hyvin. Se oli heidän toiveidensa mukaista ja oikea ja luonnollinen tapa asua. He saattoivat päättää itse arkipäivästään ja he viihtyivät kodissaan hyvin. He nauttivat vapaudestaan ja kokivat yksin asumisensa jopa taivaalliseksi.

Nykyään yksin asuminen on toiveiden mukaista. Nuorempana sitä toivoi, että voisi asua jonkun kanssa. En koe yksinasumista negatiivisena. Saa olla miten päin tahansa.

Yksin asuessa saa tehdä mitä haluaa, milloin haluaa. Ei tarvitse välittää jos koti on sekaisin tai kaapissa ei ole ruokaa koska se on vain minulle, ei kellekään muulle. Hetkittäin kaipaa kuitenkin toista ihmistä viereen kuuntelemaan, antamaan läheisyyttä ja jakamaan kokemuksia.

Joka kymmenennellä tunteet yksin asumisen plussista ja miinuksista vaihtelivat ja menivät käytännössä tasan. Se sopi heille juuri nyt hyvin, mutta tulevaisuudessa he voisivat kaivata erilaista elämää. He kaipasivat ajoittain yhteyttä toisiin ihmisiin ja asioiden ja arjen jakamista jonkun toisen kanssa.

Minulla on miestuttava, joka käy täällä välillä ja minä hänen luonaan 170 km:n päässä. Saan hänestä kuudessa päivässä ihan tarpeekseni.

Joka kuudes yksi asuva oli kiinnostunut yhteisöllisemmästä asumismuodosta, joka olisi taannut heille muiden ihmisten seuraa. Usein kyse oli erityyppisestä naisten keskeisestä kommuuniasumisesta. Sitä kutsuttiin myös kimppekämpäksi. Yhteisöllisen elämän ajateltiin

olevan taloudellisesti edullisempaa. Sen koettiin tarjoavan myös eräänlaista vanhuudenturvaa.

Ainakin ikääntyessäni haluaisin asua jonkinlaisessa yhteisössä, jossa olisi myös yksityisyyttä, mutta seuraa ja tarvittaessa apua lähellä.

Viihtyisin myös ja ehkä paremminkin jos saisin asua muiden ihmisten kanssa. Koen kuitenkin että kimppa-asumista pidetään outona ja jos yli kolmikymppisenä kerron asuvani kimppakämpässä, saan jonkinlaisen hörhön leiman otsaani.

Vanhana ihmisten pitäisi voida asua taloissa, joissa heillä olisi oma huoneisto, mutta yhteisinä tiloina mm. saunat, hoituhuoneet, jonne voisi tilata hierojat ja jalkahoitajat, sali, jonne saisi jumppaa, joogaa yms. ja jossa voisi pitää pieniä juhlia, yhteinen olohuone, jossa voisi seurustella muiden talon asukkaiden kanssa. Talo, jossa voisi elää omassa rauhassa tai yhteisöllisesti.

Joka kolmas yksinasuva toivoi, että voisi asua yhdessä kumppanin tai puolison kanssa. He kaipasivat sopivaa kumppania vierelleen, rakkautta tai perhettä. He olivat yrittäneet sopeutua elämään yksin esimerkiksi eron jälkeen, mutta se ei heitä tyydyttänyt. Yksin vietetyt illat koettiin satuttavina. Joillakin oli poikakaveri, jonka kanssa he olisivat halunneet muuttaa yhteen. Muutamat pitivät kuitenkin erillään asumista (erillissuhdetta) kumppaninsa kanssa hyvänä järjestelynä.

Yksinasuminen ei ole toiveitteni mukaista. Vanheneminen tuntuu pelottavalta. Ihanne olisi asua samanhenkisen kumppanin kanssa.

Vaihtaisin tämän yksinasumisen mielelläni pariskunta-asumiseksi, jos löytäisin kumppanin jostain.

Joka kymmenes kirjoitti, että he olivat tottuneet elämään yksin, vaikka sellainen elämä ei ollutkaan heidän toiveidensa mukaista. Lähes yhtä monet kokivat yksiasumisen yksinäiseksi. He olivat surullisia ja kokivat elämänsä aika ajoin ahdistavaksi tai turvattomaksi. Jotkut kokivat syrjäytyneensä. He kompensoivat tätä esimerkiksi viettämällä aikaa vanhempiansa luona.

Koti tuntuu nytkin kyllä kodilta, mutta vaikeina tai haastavina hetkinä yksin asuminen ei ainakaan mitään herkkua ole. Mutta kun ihminen on sopeutuvainen, yksin olemiseen tottuu kyllä, hyväksyy.

Koen yksinasumisen hyvin vaikeana. Minulla meni monta vuotta ennen kuin sopeuduin jotenkin tilanteeseen. Koin niin ahdistavana asua yksin. Kun tulin yksinäiseen kotiin, itkin aina...

Yksinasumisessa pitää koko ajan olla itse järjestämässä tapaamisia ystävien kanssa, jonka koen stressaavana. Kuitenkin on tarve saada puhua ja jakaa elämäänsä.

Kuitenkin, koska olen seitsenkymppinen ykköstyypin diabeetikko, luulen, että yksinasuminen ilman mitään turvajärjestelyjä aiheuttaa turvattomuutta tulevaisuudessa. Lapseni asuvat ulkomailla, joten minun pitäisi saada hoitoa ja tukea yhteiskunnalta siinä vaiheessa kun yksinselviytymiseni vaikeutuu tulevaisuudessa.

Välillä yksinäisyys pukka päälle esim. juhlapyhinä ja lomilla, silloin kaipaisi "elämää ympärilleen". Toisinaan yksinasuminen ahdistaa...tuntuu turvattomalta esim. jos sairastuu.

Monet kokivat yksinasumisen perheellisiin verrattuna hyvin kalliina. Tämä johtui osaksi siitä, että he eivät saaneet elämäntavalleen mitään verotuksellista tukea. Kukaan ei ollut jakamassa elinkustannuksia heidän kanssaan. Heiltä puuttui myös kumppanilta saatava henkinen tuki. Ongelma oli myös se, että kodissa ei ollut ketään jakamassa hommia ja kotitöitä. Jotkut nostivat ongelmaksi myös yksielämisestä koituneen seksin puutteen.

Asuminen tulee myös puolta kalliimmaksi. Kun jään puolen vuoden päästä eläkkeelle, eläkkeenä tulee olemaan niin pieni, että minun on todella vaikeaa tulla toimeen. Joudun miettimään kaikki menoni todella tarkkaan. Kun vielä lääkekulunikin ovat maksimissaan, en tiedä, miten pärjään. Tämä tilanne huolettaa ja masentaa minua paljon.

Mieheni kuoli melko yllättäen 39 avioliitto vuoden jälkeen 10 vuotta sitten. Alussa oli vaikeaa sekä henkisesti että käytännön asioiden hoitamisessa. Koska mieheni oli hoitanut ns. miesten työt, piti opetella mm. talon hoitoon liittyvät asiat.

Tilanteen ettei ole olkapäätä johon tukeutua. Pitkässä juoksussa se vaan tekee sen, että kaikesta pitää vaan selvitä sitten itse. Toki haluaisin muutosta, mutten enää vaan usko siihen että tilanne muuttuisi.

Osa yksinasuvista kertoi, että heidän hyvä kumppaninsa oli koira tai kissa. Ne selvästi korvasivat puuttuvan aikuisen kumppanin.

2. Oletko asunut aiemmin yhdessä jonkun muun kuin vanhempiesi kanssa? Jos kyllä, kenen kanssa ja mihin tämä yhdessä asuminen (viimeksi) päättyi?

Yksin asuminen on ollut suurelle enemmistölle tähän tutkimukseen osallistuneista ihmisistä väliaikainen elämänvaihe, sillä yhdeksän kymmenestä oli asunut aiemmin jonkun muun aikuisen kuin vanhempiensa kanssa. Eli vain joka kymmenes oli elänyt koko sen astisen elämänsä yksin.

Viidesosalla yksin asumisestaan kirjoittaneista oli kokemusta erilaisten kämpppisten kanssa, mutta ei asumisesta parisuhteessa. Kyseessä oli ollut niin sanottuja kimppekämppejä, yhteisöasumista ja opiskeluvaiheen soluasuntoja. Jotkut olivat asuneet määrääjän vaikkapa siskon tai muiden sukulaistensa kanssa. Sen lisäksi monet olivat asuneet lastensa kanssa.

Yhteisöasuminen on kyllä henkisesti rikasta. Näissä asuinkumppaneina oli minulle ennestään vieraita ihmisiä, joista osa oli kovin erilaisia kuin minä. Sopeutumista se vaati, mutta yhdessä asuminen tuntui kuitenkin paremmalta vaihtoehdolta kuin asua yksin. Pysyviä ystäviä olen saanut yhteisöasumisesta.

Olen asunut ystävien ja kämpppisten kanssa. Viimeksi asunut opiskelijasolussa, joka ei ole ikinä tuntunut omalle tavalle asua, ja mitä vanhemmaksi tulen sitä vähemmän haluan asua vieraiden ihmisten kanssa. Voisin harkita hyvän ystävän/ystävien tai kumppanin kanssa asumista jos asunto (ja kumppani) olisi oikeanlainen.

Olen asunut parisuhteessa useamman henkilön kanssa. Lisäksi olen asunut kimppakämpässä samaa sukupuolta olevan kanssa sekä eri sukupuolta olevan kanssa. Edellinen kimppa-asuminen päättyi kämppiksen muuttaessa opintojen perässä toiselle paikkakunnalle.

Olen asunut ystävien, työkavereiden ja jopa vieraiden ihmisten kanssa, taloudellisista syistä. Joskus tämä pakotettu yhteisöllisyys on ollut antoisaa, joskus hyvin rasittavaa. Niinä aikakausina olen kaivannut omaa kotia. Mikään ei voi verrata omaan kotiin.

Noin seitsemän kymmenestä oli asunut aiemman puolisonsa tai parisuhdekumppaninsa kanssa. Nämä suhteet olivat päättyneet syystä tai toisesta eroon. Joskus pari oli muuttanut erilleen, vaikka suhdetta oli jatkettu. Viidellä prosentilla yksinasuvista yhdessä asuminen oli päättynyt puolison kuolemaan.

Asuimme pitkään poikaystäväni kanssa yhdessä (8 vuotta) mutta päätimme muuttaa erilleen ja jatkaa edelleen parisuhdetta.

Kyllä olen entisen miehen kanssa. Se päättyi 4,5 vuotta sitten joulukuussa 2012. Sen jälkeen olen seurustellut saman miehen kanssa mutta yhteen emme voi muuttaa ikinä.

Olen asunut edellisessä parisuhteessa yhdessä. Yhteisasuminen oli ihanaa ja paransi parisuhdetta entisestään. Yhteisasuminen päättyi miesystäväni tapaturmasta johtuneeseen kuolemaan.

Kahdella kolmasosalla avo- tai avioliitossa aiemmin eläneistä oli takanaan yksi ero. Osa oli päättänyt suhteen itse ja osalla eropäätöksen oli tehnyt puoliso. Eron taustalla kerrottiin olleen hyvin vaihtelevia syitä. Jotkut eivät olleet saaneet kumppaniltaan kylliksi arvostusta. Rahankäytöstä ja tulevaisuuden suunnitelmista oli vallinnut erimielisyys. Puolison kova työntekokin oli voinut johtaa eroon.

Olen asunut avopuolison kanssa "epävirallisesti" yhdessä. Tämä päättyi juuri siihen, ettei mies osannut päättää mitä halusi. Odottelin muutaman vuoden ja sitten kyllästyin odotteluun, kun mitään ei voinut suunnitella seuraavaa päivää pidemmälle.

Olin 20 vuotta avoliitossa, josta itse päätin lähteä koska pelkät seinät ja puutarha eivät riittäneet minulle. Olimme kiinnostuneet täysin eri asioista.

Kotoa muutettuani asuin pari vuotta kämppekaverin kanssa, sitten tapasin miehen, jonka kanssa muutimme hyvin pian yhteen ja olimme yhdessä 24 vuotta, kunnes erosimme.

Yhden puoliso ei ollut kestänyt kumppaninsa vakavampaa sairastumista. Jotkut olivat löytäneet uuden ihastuksen tai sitten kumppani oli vaihtanut nuorempaan. Näihin kokemuksiin oli siis sisältynyt jommankumman uskottomuutta. Vielä rankempia olivat tarinat puolison alkoholismista ja väkivaltaisuudesta. Myös omasta alkoholien käytöstä kerrottiin.

Suurimman osan aikuiselämästä elin yksinhuoltajana kahden lapseni kanssa. Vuosituhannen vaihteessa olin aviossa muutaman vuoden, jona aikana nuorempi lapsenikin muutti pois kotoa. Ero mieheni kanssa tuli sairastuttuani vakavasti, mies ei sitä kestänyt.

Olen ollut naimisissa yli 20 vuotta. Mies alkoholisoitui, joten hain eroa (alkoholisoitumiseen oli luultavasti syynä hylätyksi tuleminen lapsena - en nuorena ymmärtänyt tuskaa, enkä

osannut auttaa). Olen myös asunut avioliitossa 5 vuotta... Vaikeudet alkoivat siitä, että mies ei hyväksynyt poikaani ja mies petti ja lähti.

Silloisen poikaystäväni kanssa asuimme 2 vuotta samassa taloudessa, kuitenkin mies oli niin mustasukkainen ja väkivaltainen, että oli parempi laittaa kattilat jakoon.

Asuin toisen miehen kanssa. Yhdessä asuminen päättyi näkemyseroihin rahasta, säästämisestä ja tulevaisuudentavoitteista ja minun alkoholinkäyttöni, joka johtui työpaikkakiusaamisen aiheuttamasta masennuksesta, mutta en sitä silloin ymmärtänyt.

Joissakin parisuhteissa on vain todettu, että pari on vähitellen ajautunut eroon.

Asuin avovaimon kanssa reilut kolme vuotta, josta suurimman osan vuokralla tämän vanhempien omistamassa asunnossa. Suhde päättyi eroon oltuani pari kuukautta ulkomailla opiskelemissa, kun puoliso huomasi tänä aikana viihtyvänsä paremmin yksin kuin minun kanssani.

Olen ollut avioliitossa, joka oli huono kokemus, jossa oma yksilöllisyyteni joutui ahtaalle. Sen jälkeen asuin lapseni kanssa.

Noin joka neljäs kertoi kahdesta tai sitä useammasta eroon johtaneesta avo- tai avioliitosta. Yleensä toinen näistä suhteista oli ollut avioliitto ja toinen avioliitto. Näillä ihmisillä oli välillä hyvinkin pitkiä kokemuksia parisuhteissa asumisesta. Kaikista tarinansa kirjoittaneista noin joka kymmenennellä oli ollut kolme tai neljä aiempaa eroon päättynyttä parisuhdetta. Yhdellä heistä oli ollut neljä avioliittoa. Useita liittoja kokeneiden suhteiden päättymisen taustalla oli ollut esimerkiksi se, että puoliso ei ollut halunnut lapsia.

Viimeksi asuin reilu kaksi vuotta sitten miehen kanssa, jonka kanssa olin yhdessä 4,5 vuotta. Minä halusin lapsia ja sitoutua, mies ei joten lähdin pois kun olin 31v. Ajattelin, että pakko lähteä jos haluan perheen ja ehdin vielä löytää kumppanin ennen kuin on myöhäistä.

Kaksi avioliittoa takana. Ensimmäinen oli nuoruuden ensimmäinen pitkä suhde jossa opeteltiin asioita ja nuorta aikuisuutta. Toinen pitkä suhde, 9v suhde jossa luulin tavanneeni sen oikean ja kaikki oli pelissä tulevaisuutta varten, päättyi puolison pettämiseen ja haluttomuuteen selvittää suhteen jatkamahdollisuuksia.

Tässä on kuvaava esimerkki siitä kuinka siirtyminen parisuhteiden ja yksin asumisen välillä on käytännössä tapahtunut.

Soluasunnosta muutin poikaystäväni kanssa yhteen, ja saimme vauvan. Lapsen ja miehen kanssa vietimme perhe-elämää, ja kun miehen kanssa erosimme kymmenen yhteisen vuoden jälkeen, jäimme pojan kanssa kahden. Kun poika muutti omilleen, muutin silloisen miesystävän kanssa yhteen. Asuimme miehen ja hänen poikansa kanssa ensin kolmestaan ja, pojan muutettua pois, asuimme miehen kanssa kahden. Tämäkin liitto päättyi eroon kymmenen yhteisen vuoden jälkeen.

Nalkutus tai puolison varastelu nimettiin eräiksi eron syiksi. Useammat kertoivat eronsa syyksi puolison mielenterveysongelmat. Erojen syitä olivat myös puolison pettäminen ja rakastuminen toiseen. Yhteisasuminen oli ollut vaikeata myös mustasukkaisen, alkoholiin retkahtaneen ja väkivaltaisen puolison kanssa. Tällaisten kokemusten jälkeen ei ollut helppoa ryhtyä rakentamaan uutta suhdetta.

Olen aina ollut parisuhteessa, nyt lähes 10v yksin ..2 avioliittoa josta 6 lasta.. viimeinen parisuhde oli vakivaltainen..HENGENVAARALLINEN .. EN ENAAN OIKEEN USKALLA LUOTTAA MIEHIIN MUTTA ...KUITENKIN LUULEN ETTA VIELA JOSKUS OLEN PARISUHTEESSA EHKÄ. Suhde oli pakko lopettaa koska muuten olisin kuollut tai vammautunut ..en oikeen vieläkään ymmärrä sitä mitä tapahtu ja miksi ?

Olen ollut kaksi kertaa naimisissa ja molemmat suhteet päättyivät eroon. Viimeisimmässä avioliitossani puolisoni oli alkoholisti, joten yhdessä asuminen muuttui vähittäin mahdottomaksi.

Aviomiehen kanssa, aikaisempien avomiesten kanssa, näitä on ollut muutama. Viimeksi yhdessä asuin avomiehen kanssa, se päättyi siihen ettei hänen kanssa voinut elää/olla. Syynä hänen mielenterveysongelmat ja univaikeudet.

Kahdesti eri poikaystävien kanssa. Molempien kanssa yhdessä asuminen ja suhde päättyi siihen, että en halua lapsia. Molemmilla kesti viitisen vuotta ymmärtää asia.

3. Mitkä ovat nykyisin sinun kannaltasi yksin asumisen suurimmat edut?

Kysyttäessä yksin asumisen eduista melkein kaikki pystyivät nimeämään niitä. Vain muutama vastasi, että ei siinä ole mitään etuja.

Ei siinä etuja ole.

Joka toinen korosti suurena etuna yksin elämiseen liittyvää vapautta ja mahdollisuutta päättää omista asioista riippumatta muista ihmisistä. Yksinelävä saa päättää itsenäisesti omasta ajankäytöstään ja aikatauluistaan. Hän saa mennä ja tulla niin kuin itse haluaa. Hänen ei tarvitse selitellä menojaan kenellekään ja hän saa seurustella, jos siltä tuntuu.

Voin aikatauluttaa Arjen tapahtumat haluamallani tavalla, huolehtia kodista ja tarpeista haluamallani tavalla. Myös kutsua vieraita silloin kun itselle sopii ja lähteä töihin ja harrastuksiin kun sopii. Myös itsekkäästi ajatella omia tarpeita. Ja seurustellakin kun sopii.

Tämän lisäksi joka viides piti etuna mahdollisuutta elää oman elämänrytminsä mukaisesti. Edes kolmivuorotyöstä ei koidu ongelmia jonkun läheisen ihmisen kanssa. Yksinelävä voi noudattaa omia tottumuksiaan ja rutiineitaan. Hän voi valvoa kuten haluaa ja vaikkapa katsoa TV:stä mitä ja milloin haluaa.

Voi tehdä töissä pitkää päivää eikä kukaan odota kotona määräaikaan. Myös siivous ja kokkaus tapahtuu kun itse haluan. Voin harrastaa, tavata ystäviä ja tehdä asioita oman mielenkiinnon mukaan ja seurustella haluamieni ihmisten kanssa oman valintani mukaan.

Samassa hengessä reilut kolmasosa vastaajista piti etuna sitä, että hänen ei tarvitse ottaa muita ihmisiä huomioon. Tämä tarkoitti sitä, että kenenkään kanssa ei tarvitse neuvotella ja tehdä kompromisseja. Ei ole kumppania, jonka kanssa joutuisi kinastelemaan ja riitelemään. Summaten: ei ole pelkoa siitä miten puoliso reagoi siihen mitä itse haluaa tehdä.

Suunnilleen joka viides korosti etuna sitä, että yksinasuva voi pitää kotinsa omannäköisenä. Hän voi ensinnäkin valita sen itse ja sisustaa sen itselleen mieluisalla tavalla. Kukaan ei sotke

asuntoa ja he voivat siivota sitä niin kuten haluavat ja silloin kun he haluavat. Asunnon siisteys oli täysin omissa käsissä.

Melkein kolmasosa piti suurena etuna sitä, että he voivat elää rauhallisessa kodissa ja usein myös täydessä hiljaisuudessa. Varsinkin naisista aika monet arvostivat erityisesti tällaista rauhaa. Heillä ei ollut puolisoa, jonka kanssa yhdessä asumisesta olisi koitunut häiritseviä ääniä.

Saan paljon omaa rauhaa, sisustaa juuri niin kuin haluan, elämänrytmini tai -tapani ei häiritse ketään eikä minun tarvitse sopeutua kenenkään muun elämäntapoihin.

Oma rauha, kukaan ei sotke, melua tms. Ei tarvitse ottaa huomioon muita vaan olla itsekäs. Nukkuu paremmin, saa mennä rauhassa nukkumaan juuri niin aikaisin kun tahtoo, herätä niin aikaisin kuin tahtoo eikä tarvitse varoa kolistelua (muutenkin kuin naapureiden kannalta tietenkin), saa katsella telkkarista mitä tahtoo, tehdä mitä milloinkin tahtoo ilman että kukaan arvostelee.

Muita harvemmin mainittuja yksin asumiseen liittyviä etuja olivat mahdollisuus päättää rahojen käytöstä ja helppo mahdollisuus muuttaa jonnekin muualle. Kodissa ei tarvinnut meikata ja näyttää hyvältä, siellä saattoi olla oma itsensä ja voi kulkea vaikka alasti. Ketään ei tarvinnut miellyttää ja ottaa huomioon. Kotiin voi helposti kutsua muita ihmisiä. Siellä voi syödä itselle mieluisaa ruokaa eikä tarvinnut kokata, jos siltä ei tuntunut.

Ei tarvitse kuunnella jäkätystä siitä että miksen halua nukkua miehen vieressä (en saa unta kenenkään ihmisen vieressä). Ei tarvitse näyttää hyvältä ja pukeutua kauniisti ja epämukavasti.

Saan päättää itse kaikesta, huonekaluista, sisustuksesta, kauppaostoksista, nukkumaanmenoajoista, tv:n katselusta, menemisistä ja tulemisista. Saan tavata ystäviä niin paljon kuin haluan. Voin kulkea vaikka alasti kotona ja vastaan vain itselleni asioista.

Ei tarvitse palvella miestä kokkaamalla jatkuvasti aamupalaa, ateriaa, iltapalaa (miehet syövät niin hirveän paljon; pelkät voileivät eivät riitä), ei tarvitse pestä miehen hikisiä lenkkivaatteita (miesten vaatteetkin ovat niin isoja, eli pyykkiä on kilokaupalla), siivousta on vähemmän, saa itse valita vapaa-ajan harrastuksensa (ei tarvitse istua jääkiekkokatsomossa), saa itse valita TV- ja radio-ohjelmansa. Ei tarvitse pelätä humalaista, väkivaltaista miestä.

4. Mitkä ovat nykyisin sinun kannaltasi yksin asumisesta koituvat hankalimmat ongelmat?

Tämän kyselyn vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa myös yksinasumiseen liittyvistä suurimmista ongelmista. Yli puolet toi esille ongelmana yksinasumisen kalleuden. Se oli selvästi yleisin yksin asumiseen liitetty ongelma. Yksinasumisen kalleus tai rahojen niukkuus perusteltiin useimmin korkeilla asumiskustannuksilla. Sen lisäksi monet kokivat yksieläminen olevan yleisesti ottaen turhan kallis tapa elää. Korkeat kustannukset olivat tuottaneet yksinasuville taloudellisesta epävarmuutta.

Taloudellinen epävarmuus. Pientä eläkettä saavana ja vuokralla asuvana tulevaisuus on erittäin epävarmaa, asumiskustannusten noustessa samaa tahtia kun asumistuet pienenevät. Kaikki laskut maksetaan myös yhden henkilön tuloista. Yksin asumisesta maksetaan rahallisesti liian kova hinta

Talous. Yksinasuva joutuu kustantamaan yhden ihmisen tuloilla asunnon, auton, median, ruuan, puhtauden jne sekä lisäksi maksamaan hotelleissa yhden hengen huoneesta enemmän, yhden hengen matkoista enemmän, saa yhteiskunnan tukea (mm. kotitalousvähennys) vähemmän jne. Ei saa perhe-eläkettä puolison kuoltua kuten saavat ne, jotka ovat avioliitossa.

Asuminen vie suuren osan yksinasuvien tuloista. Monilla nämä kulut nousivat merkittävästi eron jälkeen. Korkeat asumiskulut olivat johtaneet myös ahtaaseen asumiseen.

Ylivoimaisesti ainoastaan asumisen kallis hinta. Vaikka olen hyväpalkkainen, korkeakoulutettu nuori (ekonomi 27v), joudun pitämään talouttani hyvin tiukalla selvitäkseni asumiskustannuksistani. Vuokrani tuplaantui yllättäen tapahtuneen avoeron seurauksena kesällä 2016 ja maksan nyt noin puolet nettotuloistani vuokraa (1100€/kk).

Hankalimpana puolena on yksinasumisen kalleus. Kaupassa kaikki pienemmät pakkaukset on kalliimpia puhumattakaan nyt asumisesta. Kaikki pitää maksaa itse.

lääkäämillä yksinasuvilla talous voi olla tiukalla siksi, että terveydenhoito ja lääkkeet tulivat kalliiksi.

Ehdottomasti raha, eläkkeeni ei riittänyt kertaakaan kymmeneen vuoteen. Paljon hankalia terveysongelmia, joihin myös paljon lisäravinteita. Eli säästöni hupenevat joka kuukausi. Rempat tein itse (uudet lattiat ja seinien maalaamiset). Ei autoa, eikä korttia - joten automiestä kaipaen - Marja ja sienimetsään.

Joka neljäs yksinasuva piti elämäntapansa ongelmana avun puuttumista arjestaan. Monet naiset mainitsivat tarvitsevansa miehistä tukea. Se liittyi konkreettisesti esimerkiksi remontteihin, korjauksiin ja vaikkapa huonekalujen siirtelyyn. Jotkut kaipailivat apua koiriensa hoitamiseen ja ulkoiluttamiseen. Apu olisi ollut tervetullutta myös ostosten tekemiseen. Kotitöiden kasautuminen yhdelle ihmiselle ei tuntunut hyvältä ja niihin liittyvät päätökset joutui tekemään yksin.

Asuminen tulisi edullisemmaksi, jos kuluja voisi jakaa. Kotitöitä ja isompia siivouksia olisi mukava tehdä jonkun kanssa, tulisivat ehkä paremmin tehtyäkin. Yksin ollessa laiskuus saa usein voiton, kun ei ole ketään, ketä varten tehdä. On myös asioita, jossa useampi käsipari on tarpeen, esim. lakanoiden vetäminen.

Kotityöt toisin sanoen kasautuvat yhdelle ja samalle ihmiselle. Ja se tuo sellaisen ongelman, että niihin ei jaksa panostaa satasella, joten asumisviihtyvyydestä "pitää" tinkiä, kun ei jaksa / viitsi hoitaa kotiaan säännöllisesti aina.

Kodinhoito on mitä sattuu, kun muista ei tarvitse välittää. En ole oppinut laittamaan ruokaa, kun yhdelle ihmiselle ei tarvitse, eikä viitsi tehdä mitään kunnollista. Viikonloppujen ja pitkien pyhien aikaan vajoan apatiaan ja jään usein neljän seinän sisälle, kun ei ole ketään jolle puhua eikä ole tarvetta tehdä mitään tai mennä minnekään.

Yksielävien elinkustannuksia lisäsi osaltaan se, että kaupassa kaikki tuotteet oli pakattu heille turhan suuriin perhekokoihin. Monet valittivat tästä epäkohdasta.

Elintarvikkeet on pakattu edelleen perhekokoihin, pakkausjätettä tulee niihin ruokatarpeisiin nähden tolkkottomasta, joutuu syömään samaa ruokaa pitkään.

Yhtä yleinen ongelma kuin avun tarve oli elämän yksinäisyys. Yksinäisyyden tunteet olivat välillä hyvin voimakkaita, välillä taas heikompia. Ikäviksi koettiin esimerkiksi yksin nukkuminen ja yksin vietetyt pitkät pyhät. Myös lomien suunnittelu yksin turhautti. Muutamat kertoivat masentuneensa yksinäisyytensä vuoksi. Heitä itketti ja välillä mieleen iski apatia. Asiat jäivät tekemättä ja hoitamatta. Laiskistumisesta syytettiin yksinäisyyttä.

Lomat ja juhlapyhät ovat aika kamalia, kun yksinäisyys oikein korostuu. Ei jaksakaan innostua tekemään asioita.

Ei ole ketään juttukaveria tai kenen kanssa suunnitella esim. kesälomareissuja. Kun sattuu pitkä työvuoro, pitää suunnitella kaikki etukäteen tarkasti. Yksinkertaisesti, en haluaisi asua yksin!

Kun asuu yksin ja tekee asioita vain itseään varten, niin usein laiskistuu ja tekee vain välttämättömimmät asiat.

Juttukaverin puutteen valitettiin aiheuttavan yksinäisyyttä. Esimerkiksi syöminen oli tylsää yksin ja ruuan valmistaminen vain itselle tuntui turhalta. Joillakin ihmisillä erilaiset sosiaaliset ongelmat ovat kasautuneet. Apu, tuki ja sosiaalinen verkosto puuttui.

Käytännön apua monessa asiassa tarpeellista. Juttelukaveri puuttuu. Sosiaalinen elämä puutteellista. Yksinäisyyden tunne ja ikävä. Apua ei saa kuin rahalla. Ei sukua lähimaillakaan ja tutut hylänneet sairauden takia tai sairaus estää kanssakäymisen usein.

Monet ihmiset arvostivat hiljaisuutta. Joillekin yksineläville jatkuva hiljaisuus oli kuitenkin liiallista ja se tuntui jopa kamalalta.

Kamala rauha. Välillä vihaan hiljaisuutta. Tunnen itseni toisinaan hyvin yksinäiseksi, koska olen kaveripiirin ainoa sinkku.

Yksinäisyyden vuoksi monet kokivat itsensä arvottomiksi. Harrastuksiinkin jouduttiin menemään yksin.

Ylipäättään yksinäisyys aiheuttaa arvottomuuden tunnetta. Voiko ihminen olla täysin merkityksetön. Kyllä voi, valitettavasti.

Kieltämättä välillä tuntuu yksinäiseltä. Ei ole puheseuraa ja kaikkiin harrastuksiinkin pitää mennä yksin. Toimeentulo on heikkoa pienellä eläkkeellä, kun kaikkea pitää maksaa yksin. Ei ole turvaa eikä apua, jos sairastuu.

Isoksi ongelmaksi koettiin myös se, että kaikista sairauksista piti selvittää yksin ilman muiden apua. Tämä pelotti monia omasta elämästään kertoneita.

Hankalinta on, kun sairastuu. Ei ole ketään, joka olisi paikalla auttamassa, vaan pitää soitella ystäviltä ja sukulaisilta apua käytännön asioissa, esim. kaupassa käymisessä.

Jos minulle sattuu kotona jokin tapaturma tai sairauskohtaus, niin voi mennä päiviä ennen kuin joku huomaa ihmetellä, missä olen.

Pelottaa jos sairastuu tai loukkaantuu pahasti. Miten sitten selviää.

Osa sairauksista selviämisestä huolestuneista oli kokenut turvattomuutta. Turvattomuutta oli koettu myös muista syistä. Pelättiin vaikkapa joutumista rikoksen uhriksi tai jopa nälkäkuolemaa. Vanhenemiseen suhtauduttiin yleisesti huolestuneesti.

Joskus mietityttää turvattomuus tulevalla vanhalla iällä: miten pärjää, jos liikkumisesta tulee huonoa tai alkaa vähän höpsähtää? Tulevaisuudessa luultavasti kaikki eläkkeet ja sosiaaliedut on leikattu pois, joten kai sitä nälkään kuolee?

Jossain määrin turvaton olo, eli jos joku hullu tai rikollinen osuisi kohdalle, niin on täysin oman itsensä varassa.

Monet kokivat ongelmaksi sen, että heillä ei ollut yhteistä tekemistä kenenkään toisen ihmisen kanssa. Heillä ei ollut kenenkään kanssa yhteisiä suunnitelmia, ei yhteisiä matkoja, ei toiselta saatavaa sosiaalista tukea, eikä arjen ja erilaisten elämysten jakamista jonkun toisen ihmisen kanssa. Lisäksi omaa elämää koskevat tärkeät päätökset piti tehdä yksin. Tämä kaikki yhdessä saattoi masentaa.

Ei ole kumppania, jonka kanssa elää arkea. Ei ole ketään kenen kanssa tehdä jotain tai mennä jonnekin. Ei ole mitään mitä odottaa ja suunnitella. Ei ole tulevaisuuden suunnitelmia. Ei ole ketään ketä rakastaa, kenelle antaa läheisyyttä jne., vastavuoroisesti ei ole ketään kuka tekisi minulle samoin. Joka päivä masentaa, itkettää ja ahdistaa.

Monet valittivat, että yksinelävältä puuttui toisen ihmisen fyysinen läheisyys. He kaipasivat toisen ihmisen ihon kosketusta. Yksinelävillä ei ollut ketään jota rakastaa. He joutuivat siksi etsiskelemään seksiä.

Olisi kiva herätä aamulla jonkun vierestä ja saada läheisyyttä ja seksiä tutulta ja turvalliselta ihmiseltä.

Seksiä pitäisi haeskella kokoajan kun sitä "palvelua" ei ole kotona omasta takaa. En ole enää jokuseen vuoteen jaksanut hakea.

Seksin puute. Toisen ihmisen ihon kaipuu.

Jotkut yksinelävät pelkäsivät tai kokivat joutuvansa elämään sosiaalisessa eristyksessä. Tämä tuntui turvattomalta. Sosiaalisissa tilanteissa koettiin vaikeaksi olla tekemisissä muiden ihmisten kanssa.

Eläkkeelle jäätyäni jää työpaikan sosiaaliset kontaktit, jolloin on vielä enemmän yksin. Pelkään masentuvani niin, etten enää kykene ottamaan yhteyttä muihin. Jos vielä toimintakyky heikkenee, on turvatonta asua yksin. Mielestäni ihmistä ei ole todellakaan tarkoitettu elämään yksin.

Lisäksi vaatii luonnetta mennä avec tilaisuuteen ilman aveckia (jos ei ole ketään toista ilman aveckia) tai seisoa konsertin väliajalla yksin. Sosiaalisissa tilanteissa on vaikea olla kun aina ei tiedä miten esim. työkaverin aviopuoliso suhtautuu siihen kun iltajuhlissa esim. pyrkii

keskustelemaan työkaverin kanssa. Olen huomannut, että monet yksinasuvat jäävät kotiin välttääkseen kyseisiä tilanteita. Ollakseen sosiaalinen on pakko kasvattaa luonnetta.

Joillakin yksinelävillä oli vaikutelma, että heidät oli täysin unohdettu yhteiskunnassa tai että heitä syrjittiin. Heidä ei huomioitu esimerkiksi vaalien yhteydessä, eikä otettu huomioon palveluissa, eivätkä he saaneet osakseen ansaitsemaansa kiitosta.

Koen myös, ettei yhteiskunta huomioi meitä väestöryhmänä ja meidän tarpeita. Viimeksi se tuli hyvin esille kuntavaalien yhteydessä, ei yhtään keskusteluaihetta yksinasuvien väestöryhmän tarpeista Ylen vaalipaneeleissa tai kysymyksiä vaalikoneissa. Ihan kuin meitä ei olisi olemassa. Myöskään meitä ei huomioida palveluissa. Palveluissa ei osata huomioida yksinasumista ja siihen liittyviä kysymyksiä.

Kyllä sekin on ongelma, että tunnen että yhteiskunta ei hyväksy minua yksinasuvana. Välillä tuntuu suorastaan siltä, että minua syrjitään. Eikä vain tunnu, vaan kyllähän se on tosiasia että meitä yksinasuvia syrjitään. Toivoisin, että olisin samanvertainen pariskuntien ja perheellisten kanssa. Toivoisin, että yhteiskunnalla olisi jotain annettavaa minullekin. Toivoisin, että yhteiskunta antaisi arvostusta kaikesta siitä mitä olen antanut yhteiskunnalle ja perheellisille veronmaksajana, työntekijänä, valveutuneena ja aktiivisena kansalaisena, vapaaehtoistyöntekijänä, ystävänä, yhteisöni jäsenenä, sukulaisena ja kanssaihmisenä. Tunnustus ja kiitos puuttuvat täysin.

5. Jos mieltäsi painaa jokin merkittävä ongelma, niin onko sinulla joku henkilö, jonka kanssa voit jakaa sen ja saada häneltä siihen henkistä tukea? Kuka on tämä henkilö?

Yksinasuvien avun ja tuen tarve on hyvin ilmeinen heidän vastaustensa perusteella. Kaikilla ei ole ketään, jolta saada henkistä tukea omille ongelmille. Monet kuitenkin voivat saada muilta ihmisiltä jotakin tukea. Keitä siis ovat ne ihmiset joiden puoleen yksinelävät voivat kääntyä henkisen tuen tarpeessaan?

Joka viides kirjoitti, että heillä ei ole ketään ihmistä, jolta he voisivat saada henkistä tukea. Kaikki ongelmat pitää ratkoa yksin. Joillakin voisi olla joku ihminen, jolta pyytää tukea, mutta he eivät halua kuormittaa muita ihmisiä omilla ongelmillaan.

Pelkään myös että rasitan ihmisiä liikaa, kun pitkään omissa oloissani oltuani saatan sitten olla hyvinkin puhelias jos jonkun kohtaan. Paljon tulee kirjoiteltua nettiin asioitaan, ja ainahan sieltä ei saa ymmärtämystä. Joskus saanut hyvinkin tylyä kohtelua. Äidilleni kirjoittelin asioistani vuosikausia, mutta hän kuoli viime vuonna, että siinä meni se viimeinen läheisempi ihminen.

Voin saada, mutta joskus käy raskaaksi kun miettii kenelle nyt voisi tästä asiasta kertoa ja kenellä mahdollisesti olisi aikaa sitä kuunnella. Yleensä jään työskentelemään asiaa itsekseeni, mikä saattaa kestää pitkäänkin. Puhumalla asia varmaan menisi nopeammin ohi. Joskus on myös tosin päin, ettei ole ketään, jolle jakaa iloiset tapahtumat. Monesti kokee vaivaavansa ystäviänsä tai sisaruksiaan omilla asioilla.

Jotkut poikkeusyksilöt ovat sitä mieltä, että he pystyvät ratkomaan kaikki mieltään vaivaavat ongelmat itse. He tuntevat itsensä henkisesti vahvoiksi ja he haluavat vastata jopa mielentilastaankin.

Selvitän ongelmat ihan omassa päässäni eikä vastaan ole tullut sellaista jota en olisi itse pystynyt ratkaisemaan. En tarvitse muiden henkistä tukea koska koen että loppujen lopuksi olet "kaiken keskellä yksin" mutta se ei ole minulle ongelma vaan olen onnellinen siitä että olen henkisesti niin vahva ja sinut itseni kanssa. Hyvässä ja pahassa. Olen itse vastuussa omasta mielentilastani. En ajattele niin että joku muu olisi vastuussa onnellisuudestani vaan se lähtee itsestä.

Joka toisella yksinasuvalla oli joku ystävä tai kaverilta, jolta hei saattoivat saada tarvitessaan henkistä tukea. Ystävän puoleen voidaan kääntyä hyvin erilaisissa asioissa. Jotkut eivät kuitenkaan halunneet liiaksi kuormittaa ystäviään ongelmillaan.

Ketään en halua kuormittaa väsyksiin asti. Kipeimmät asiat kerron mieluiten samassa elämäntilanteessa olevalle ystävättärelle.

Noin viidesosa yksinelävistä kertoi voivansa saada tukea siskoltaan tai veljeltään. Koska kirjoittajissa oli enemmän naisia kuin miehiä, niin siskoon kerrottiin turvaututun huomattavasti useammin kuin veljeen.

Terapeutti. Siskolle voin puhua lähestulkoon kaikesta, mutta en ihan. Rehellisesti sanottuna yksi iso syy siihen että käyn terapiassa, on vertaistuen puute.

Noin joka kahdeskymmenes oli hakenut apua jostakin terapiasta. Muuta ammattiapua oli haettu vaikkapa terveyskeskuksesta. Muutamat kertoivat saaneensa tukea työterveyshuollosta.

Terveyskeskuksessa olen keskustellut lääkärin ja terveydenhoitajan kanssa yksinelämisestäkin, mutta heillä on aika ja keinot vähissä.

Noin joka viides yksin elämisestään kirjoittaneista oli saanut ongelmiinsa henkistä tukea vanhemmiltaan, äideiltä useammin kuin isiltä. Tämä tarkoittaa siis sitä, että neljä viidestä yksielävästä ei ollut saanut vanhemmiltaan kaipaamaansa tukea. Suunnilleen joka kymmenes oli puolestaan saanut tukea omilta lapsiltaan, jotka olivat usein jo aikuisia.

Joka kymmenes yksinasuva oli saanut tukea poikaystävältään tai tyttöystävältään. Näissä tapauksissa kyse oli selvästi useammin poikaystävästä kuin tyttöystävästä. Näin monilla yksinasuvilla oli siis erillissuhde jonkun kumppanin kanssa, jonka kanssa he eivät asuneet yhdessä. Henkinen tuki ei ollut päivittäistä, mutta se vastasi paljon sitä samaa mitä voi saada eletessä yhdessä kumppanin kanssa.

Muutama prosentti yksinasuvista oli saanut tukea sukulaiseltaan, kuten mummoltaan tai serkultaan. Muita useammin mainittuja tuen lähteitä olivat olleet työkaverit tai kollegat, vapaaehtoistyöntekijät, yhteisöt (Eurosinkut), netti ja auttavat puhelimet. Mainituiksi tulivat myös naapuri, valmentaja, papit ja oma päiväkirja.

6. Jos tarvitset jotakin konkreettista apua, niin kenen/keiden puoleen voit kääntyä näissä asioissa? Mihin tarvitset tällaista apua? Saatko häneltä/heiltä tavallisesti riittävästi apua?

Usein avun ja tuen tarve oli ollut hyvin konkreettista apua joihinkin arkisiin asioihin kuten vaativampiin kotitöihin. Keiltä yksinasuvat olivat voineet pyytää ja saada tällaista apua? Entä missä määrin saatu apu oli ollut riittävä suhteessa sen tarpeeseen?

Noin viidesosalla yksin elämisestään kirjoittaneista ei ollut ketään ihmistä, jolta he olisivat voineet saada jotakin konkreettista apua. He kokivat olevansa huonoja pyytämään apua ja heillä oli avun hakemiselle myös korkea kynnys. He yrittivät selviytyä jotenkin yksin. Monet eivät edes tienneet keneltä he voisivat tiedustella jotakin konkreettista apua itselleen. He olisivat tarvinneet apua vaikkapa lääkevoiteen levittämiseen tai ruuan hakuun kaupasta, kun eivät siihen itse pystyneet.

Joskus tuntuu, että enemmän kuin henkistä tukea kaipaisi käytännöllistä tukea, kun tulee pulma esim. kuka hakisi pois päiväkirurgisesta toimenpiteestä, kuka voitelisi lääkevoiteen selkään lapojen kohdalle kun omat kädet eivät taivu, kuka aukaisisi hameen selkävetoketjun, joka jumittuu selässä, miten pääsisi helposti paikasta A paikkaan B, jos ei ole omaa autoa käytössä eikä linja-autot kulje tai kun ostaa jotain oikein iso kaupasta, jota on pyörällä hankala kuljettaa, kun painava huonekalu pitäisi siirtää toiseen paikkaan, kun mattopyykkipaikalla matto tulee niin painavaksi ettei sitä jaksata nostaa jne. Ongelmaksi tulee keneltä kehtaan pyytää apua, ketä vaivaan nostamaan mattoa tai siirtämään huonekalua. Hätätilanteessa on pakko turvautua naapureihin esim. vetoketjun jumittuessa. Joskus jättää menemättä vaikkapa juhliin kun ei viitsi anella kyytiä yömyöhällä keneltäkään eikä toisaalta ole varaa maksaa kallista taksimaksua.

Kuka hakee ruokaa kaupasta, kun on räkätauti pahimmillaan tai tyräleikkauksen haava vaatii 15 minuuttia sängystä nousuun ja 25 minuuttia päälle vaatteiden pukemiseksi? Kuka pitää suihkuallasta ylhäällä, kun kylpyhuoneen lattia pitäisi pestä? Mistä 1-2 lisäkättä pitämään kattotuuletinta paikoillaan sen kokoamiseksi?

Diabetes oli esimerkki sairaudesta, joka aiheutti yksinelävälle turvattomuutta. Avun puutteesta voi koitua dramaattisia vaikutuksia.

En tiedä tarkkaan, mistä ja keneltä saisin apua. Lähinnä turvattomuus liittyy diabetekseen. Jos menen tajuttomaksi liian matalan verensokerin takia, saan maata yksinäni, kukaan ei asuntooni tule. Liikuntaelin vaivoista olen ajatellut, että jos en pysty liikkumaan ulkona, ruokaa voin kuitenkin tilata netistä. Kyllähän ystävienikin varmaan käyvät auttamassa, jos pyydän, mutta he ovat kaikki vielä työelämässä mukana.

Osalla yksielävistä ei ole todellakaan ketään, joka voisi antaa heille konkreettista apua. Syntyntä ongelmaa korosti se, jos itsellä ei ollut rahaa ostaa tarvittavia palveluita. Omat voimat eivät aina riittäneet tarvittavista tehtävistä suoriutumiseen.

Ei ole ketään. Sehän tässä niin hirveää onkin. Remontti, muutto, sairastuminen esim. Kauhistuttaa jo pelkkä ajatus.

Ei ketään jolta pyytää/saada tukea/apua. Vaikea tilanne...ei ole rahaa ostaa esim. kotiapua tms. Rahan puute.

En kenenkään. Asunnossani myös näyttää siltä. Seiniin pitäisi porata reikiä hyllyille, kattoplafondi on kiinnittämättä, koska tikkaat ovat minulle liian lyhyet, kirjahylly on kasaamatta, koska en enää tämän ikäisenä jaksa yksin. Parvekkeen siivoamiseen massiivisine laattojen siirtelyineen ym. isojen kasvilaatikoiden siirtelyineen menee koko päivä ja olen sen jälkeen todella uupunut.

Useimmiten konkreettista apua oli saatu ystäviltä. Tällaista apua oli saanut ystävältä joka neljäs yksinasuja. Se oli ollut esimerkiksi kantoapua tai apua joihinkin pieniin korjauksiin. Apua oli tarvittu myös kaupassakäynteihin. Ystävien auttamiskyky on usein rajallinen ja jotkut pelkäävät saavansa autettavalta itselleen tautitartunnan.

Ystäväpariskunnan puoleen olen voinut kääntyä, mutta ei heitäkään voi usein rasittaa. Yritän korvata saamani avun aterioilla tai vastaavilla. Apua ei ole helppo pyytää. Apua tarvii pieniin korjauksiin, huonekalujen kokoamiseen, kuljetuksiin.

Silloin, kun olen ollut sairas ja tarvinnut esim. kaupassakäyntiapua, minun on ollut tosi vaikeaa pyytää apua ystäviltä. Ongelmana on, että minun ikäiset ystäväni ovat hyvin väsyneitä työstä, jolloin tuntuu pahalta pyytää heiltä apua. Olen pyytänyt apua esim. ystävältä, joka on ollut työttömänä ja nyt on jo eläkkeellä. Tuntuu kuitenkin, että hänelläkin on niin paljon kaikkea, että ei ole helppoa pyytää häneltäkään apua. Kun olen sairas, pelkään ja myös hän pelkää, että sairaus tarttuu häneen. Hän onkin jättänyt ostokset ulko-oveni taakse. Näin olen todella yksin sairaana ollessani.

Ystävättäret auttaisivat, mutta ikänsä vuoksi auttamiskyky on rajallinen.

Joskus apua oli antanut joku tuttu henkilö. Apua on tarvittu varsinkin tietokoneen käyttöön.

Apua voin tarvita esim. lampun asentamiseen. Sellaista apua minun on vaikea löytää. Myös tietokoneen käyttöön tarvitsisin apua. Sitä voin pyytää parilta tutulta, joista toiselle olen maksanut vähän avusta, koska hän ei ole ystäväni. Tällaisissa avun tarpeissa tuntuisi niin hyvältä, jos olisi kotona oma mies, joka osaisi auttaa.

Vajaa kolmasosa yksinelävistä on voinut saada jotakin konkreettista apua perheeltään, äidiltään tai isältään. Apua on saatu esimerkiksi remontteihin, muuttoihin ja raha-asioihin. Äidit ovat auttaneet kodin talousasioissa. Tämän lisäksi noin kymmenesosa oli saanut käytännön apua veljeltään, siskoltaan tai siskon mieheltä. Suunnilleen yhtä monet olivat saaneet apua joltakin muulta sukulaiseltaan. Välillä on tarvittu maksullista apua. Toistuvasti apua oli kaivattu omien lemmikkien hoitamiseen.

Veli on ainoa ja onneksi auttaa varsinkin asunnon korjausasioissa, muuten en pärjäisi.

Voin kysyä apua samalla paikkakunnalla asuvalta veljeltäni ja äidiltäni. Tarvitsen apua esimerkiksi taulujen kiinnittämisessä ja muissa samantapaisissa pienissä kodin töissä tai esimerkiksi tavaroiden kuljettamisessa autolla. Tähän mennessä olen saanut sukulaisiltani apua kun olen sitä pyytänyt, mutta en pyydä apua usein. Muuten saan avun rahalla, eli esimerkiksi muutot hoitaa muuttofirma ja isommat kodin remonttityöt hoitaa ammattilainen. Maksulliseen apuun turvaudun harvoin.

Joka seitsemän yksinelänyt oli saanut apua omalta lapseltaan. Apua on saatu esimerkiksi tietokoneen käyttöön, kaupassa käymiseen ja lääkärissä käyntiin.

Poikani auttaa aina kun tulee käymään. Tietokoneeni ongelmassa saan häneltä apua.. Liikun rollaattorilla ja minulla on paha nivelrikko käsissä. Käsivoimat on huonot nivelrikon takia ja tavarat tippuu käsistä usein.

Pienissä jutuissa voin saada apua pojaltani. Kuitenkin yritän selvitä itse aina kun mahdollista. Esim. jos en saa kaupasta tuotua kerralla kaikkea tarvitsemaani, käyn useamman kerran.

En halua rasittaa muutenkin kiireistä poikaani muulloin kuin pakon edessä.

Toistaiseksi lääkärisikäynnit ja leikkauksista toipumisaika ovat sujuneet omin voimin. Jos olen tarvinnut tämän kaltaista apua, olen sen saanut tyttäreltäni. Pysyvä apu voimien tai terveyden heikentyessä on saatava yhteiskunnan palveluna.

Reilu kymmenesosa oli voinut saada käytännön apua joltakin naapuriltaan tai talonsa huoltomieheltä. Avuksi oli ollut joskus myös isännöitsijä tai taloyhtiön edustaja. Tällaisesta avusta oli oltu hyvin kiitollisia.

Meinasin käydä taloyhtiömme hallituslaista pussaamassa, kun hän ystävällisesti oli tehnyt minulle pienen palveluksen. En saanut autottomana toimitettua isoa, ylimääräistä jätettä jäteasemalle ja jätin sen luvatta jätehuoneeseen. Hän pilkkoi sen pyytämättä ja laittoi sen astiaan.

Nykyään voin pyytää käytännön apua joissain pienissä asioissa myös naapuriltani, joka säilyttää muun muassa vara-avaintani ja auttaa minua pullan tuhoamisessa, jos joudun ylitsepääsemättömän leipomishimon valtaan.

Talonmiehen hommiin tarvin apua. Niitäkin pystyn tekemään itse melko paljon. Edellä mainituilta saan apua. Puutarhan hoitoon alan tarvita apua, koska selkäni on kipeä. Teen puutarhatöitä kuntoni mukaan. Haluaisin tehdä enemmän!

Noin yksi seitsemästä oli hakenut konkreettisen avun joltakin maksulliselta yritykseltä. Niitä olivat olleet esimerkiksi jotkut palveluyritykset, siivousyritykset, aviomiespalvelut ja taksit. Nämä palvelut olivat erityisen tärkeitä, jos itse oli sairaana tai jotenkin vammautuneena. Kustannusten vuoksi näiden paluiden käyttöä jouduttiin miettimään tarkasti.

Minulla on käynyt jo n. 30 vuotta palkattu siivoaja. Nykyinen auttaa myös joissakin kodinhoidollisissa arkisissa ongelmassa. Nämä liittyvät tietysti fyysiseen raihnaisuuteeni ja vammaisuuteeni. Tällä hetkellä muuttotavaroitani purkaa neljä vuotta sitten tapahtuneen muuton jäljiltä ammatti järjestelijä. Meistä on tullut melkein ystävät. Nämä tietysti maksavat, eikä rahaa muuhun elämään sitten oikein jääkään. En matkustele enkä ostele vaatteita. Koska fysiikkani menee aina vaan huonommaksi, voin todeta, että apua ei ole riittävästi nyt eikä varsinkaan tulevaisuudessa. En tiedä miten sitten pärjään.

En ole varma keneltä tai keiltä voisin saada konkreettista apua. Voin kysyä apua esimerkiksi veljeltäni, mutta en tiedä, saanko lopulta apua. Näitä tilanteita voisivat olla esim. kaupassa käynti, silloin kun olen sairas tai jonkin kodinkoneen yllättävä hajoaminen tai muu asumiseen liittyvä ongelma. Olen miettinyt, turvautuako nettipalveluihin, vuokraa aviomies - palveluun, yksityisyrittäjiin tai muihin ulkopuolisiin tahoihin. En tiedä.

Yksinasuvista muutama prosentti oli saanut konkreettista apua poikaystävältä, työkaverilta, joltakin järjestöltä tai kunnallisista palveluista. Näihin on sisältynyt mielenterveys- ja psykologipalveluita, terveyskeskus ja stadin aikapankki.

Yhdellä yksinasuvalla oli apunaan naisryhmä, johon kuuluvat olivat luvanneet auttaa toisiaan. Tämän ryhmän puoleen saattoi kääntyä hädän tullen. Apu oli vastavuoroista.

Minulla on naisryhmä, johon kuuluu yhteensä kuusi naista. Olemme sopineet, että autamme toisiamme hädän tullen. Toistaiseksi olen ollut melko terve enkä ole tarvinnut ystäviäni edes kauppareissuihin. Itse olen kerran käynyt auttamassa yhtä näistä naisista, kun hän oli sairastunut ja tarvitsi selkäänsä kipuvoidetta. Toinen on nyt joutunut lonkkaleikkaukseen. Olen hänelle kertonut, että voin tarvittaessa tulla häntä auttamaan.

Vaikeuksia kohdattaessa konkreettista apua haluttiin myös yhteiskunnalta. Kynnys tällaisen avun hakemiseen oli korkealla.

Taloudellisissa vaikeuksissa en ole pyytänyt apua. Olen mieluummin ollut syömättä ja ostamatta lääkkeitä. Äkillinen sairastuminen, esimerkiksi, voi olla haastavaa. Riittää jo, että on kova flunssa tai vatsatauti eikä pääse kauppaan tai hoitamaan pakollisia asioita. Silloin pitäisi olla mahdollista saada apua yhteiskunnalta.

7. Kaipaako fyysistä tai seksuaalista läheisyyttä jonkun toisen ihmisen kanssa? Jos kyllä, oletko voinut sitä tyydyttää?

Yksin asuminen tarkoittaa useimmiten sitä, että ihminen elää ilman ainakin säännöllisempää fyysistä kontaktia tai seksuaalista läheisyyttä jonkun toisen ihmisen kanssa. Osalla yksinelävistä oli erillissuhde eli heillä on kumppani, jonka kanssa he asuivat eri osoitteissa. Väestötasolla sellainen suhde on ollut viime aikoina joka kolmannella yksinasuvalla. Fyysisen ja seksuaalisen kosketuksen puute oli suurella osalla yksinasuvista ilmeinen. Tällä on sellaisenaan kielteisiä hyvinvointivaikutuksia.

Tässä yksinasuville suunnatussa kyselyssä noin viidesosa kirjoitti, että toisen ihmisen fyysinen läheisyys ei ole heille tärkeä. He joko eivät kaivanneet sellaista, he olivat tottuneet elämään ilman sitä, tai sitten heillä oli jokin sairaus tai lääkitys, joka esti heitä kokemasta sellaista.

On niin paljon käytännön asioita hoidettavana ja ajateltavana, että seksuaaliset tarpeet ovat unohtuneet. Tai ei ole enää ajankohtaista. Joskus kaipaen läheisyyttä ja kainaloa. Elämä tuntuu aika kovalta toisinaan.

Nuorempana kaipasin välillä seksuaalista läheisyyttä, muttei enää. Minusta tuntuu, että se on aika hormonaalista. Vaihdevuosien jälkeen olen ollut hyvin tyytyväinen näin.

En kaipaa tällä hetkellä, mutta se tuntuu johtuvan vahvasta masennuslääkityksestäni. Ilman lääkitystä todennäköisesti kaipaisin kovastikin.

Muutamaiset naiset kirjoittivat, että he olivat olleet hyvin varovaisia muiden ihmisten suhteen. Toisen ihmisen lähestyminen jopa kauhistutti.

En erityisemmin kaipaa seksuaalista läheisyyttä. Jälkimmäisen avioliiton seksi oli niin alistavaa ja kamalaa, että olen todella helpottunut, kun se kaikki on ohi.

Monet kaipasivat toisen ihmisen kosketusta.

Halaan tuttuja mielelläni, onneksi muutkin tykkäävät halata. Kampaaja hieroo päätä, se on ihanaa.

Muuta fyysistä kosketusta ei ole. Seksuaalinen tarve ja halu katosivat alkoholistin käsittelyssä jo 15 vuotta sitten kokonaan.

Olen kaivannut aikaisemmin. Nyt elettyäni yli 20 vuotta yksin, en sitä enää ajattele enkä pidä mahdollisena. Joskus on tilanteita, että selänsilittäjä olisi tarpeen. Seksuaaliseen kanssakäymiseen en tunne tarvetta tai sitten se tarve syttyy muun läheisyyden myötä, joten se jää tiedostamatta.

Noin 40 prosenttia kirjoittajista kaipasi fyysistä läheisyyttä tai seksiä toisen ihmisen kanssa. Heillä ei ollut ketään toista ihmistä lähellä. Jotkut eivät pitäneet mahdollisena, että voisivat joskus vielä tätä tarvettaan tyydyttää. Osa ilman kumppania olevista ihmisistä kertoi, että he eivät kaivanneet pelkkää seksiä, vaan tunneperäisempää intiimiä suhdetta. Sen puute oli iso ja kipeä asia yksinasuville naisille. Joillekin tämä oli se suurin asia mitä he parisuhteesta kaipasivat.

Toivon molempia. Näitä toiveita on ollut vaikea toteuttaa, koska en pidä yhdenillanjutuista tai kasuaaleista suhteista. Haluaisin jotain merkittävää ja aitoa, mutta sellaista on vaikea löytää.

Kaipaen. Lähinnä silloin tämä tarve on tullut tyydytettyä, kun on tapaillut jotain miestä vakavammalla mielellä. Itse en halua pelkkää seksisuhdetta, koska seksi mielestäni liittyy ihmissuhteeseen, joka ensisijaisesti lähtee muustakin yhteydestä. Tämä on kuitenkin iso ja kipeäkin asia sinkulle, joka ei halua vain seksiä.

Tämä on suurin asia, jota parisuhteesta kaipaen, muuten olen elämäni on varsin hyvin mallillaan. Kaipuu on täytynyt aina silloin tällöin yhden illan juttujen tai vähän pidempien tapaailujen myötä. Kaipaisin kuitenkin nimenomaan parisuhteeseen liittyvää, tunnepitoista intiimiä läheisyyttä: hellyyttä, seksiä ja kaikkea muutakin, mitä parisuhteessa parhaimmillaan on. Kaipuu on välillä aivan valtava.

Monilla sen hetkisen kaipuun taustalla olivat aiemmat hyvät kokemukset parisuhteesta ja sen seksuaalielämästä.

Ajoittain kovastikin. Kohta vuoteen en ole ollut seksuaalisessa läheisyydessä ja se tuntuu oudolta, koska avioliitossa totuin sen säännöllisyyteen. En vaan ole onnistunut löytämään pysyvää suhdetta. Toki kaipaen olla jonkun kainalossa, välillä kovastikin, varsinkin silloin kun on ollut jollainlailla hankala pvä.

Kaipaen miehen läheisyyttä, kainalossa oloa, nukkumista lähekkäin. Silloin kun seurustelin neljä vuotta, sain sitä kokea. Se tuntui hyvältä.

Jotkut kertoivat elämäntilanteen ilman toisen ihmisen fyysistä läheisyyttä stressaavan heitä. He tarkkailivat sattumalta tai ammatillisissa yhteyksissä saamiaan ohimeneviä kosketuksia. Niistä sai vähän läheisyyden korviketta.

Viimevuosina olen varmaan alkanut kaipaamaan enemmän ja kiinnittänyt enemmän huomiota siihen kun joku koskettaa minua. Kuten vaikka parturissa tai vieras ihminen linja-

autossa. Seksuaalinen läheisyys on minulle melko vieras asia ja siksi myös melko stressaava aihe. Etenkin kun koen jääneeni jälkeen muista ikäisistäni. On helpompaa olla hiljaa näistä asioista ja pitäytyä omissa oloissa.

Kaipaan kipeästi. Viimeiseen yhdeksään vuoteen olen saanut fyysistä kosketusta vain parturissa käydessäni.

Läheisyyttä oli saatu esimerkiksi nukkumalla lusikassa parhaan ystävän kanssa.

Kaipaan. Olen parhaan ystäväni kanssa niin läheinen, että yökyläillessä nukumme lusikassa ja muutenkin halailemme ja kosketamme toisiamme paljon. Mutta eihän se parisuhdetta ja seksuaalisia tarpeita tyydytä.

Jotkut naiset tekivät eron fyysisen ja seksuaalisen läheisyyden välille. Vaikka fyysistä kosketusta kaipasikin, niin silti toisen jatkuvaa läsnäoloa ei toivottu.

Fyysinen läheisyys sen sijaan voi olla niin paljon muuta kuin vain kumppanin kanssa. Minusta tuntuu, että menetämme jotakin ihmisinä, jos rajoitamme läheisyyttä seksuaaliseen kumppanuuteen.

Kaipaan joskus fyysistä läheisyyttä, mutta en niin paljon, että sietäisin toista ihmistä jatkuvasti tilassani. Olen siis opetellut pärjäämään ilman.

Jotkut olivat luopuneet ajatuksesta solmia intiimi fyysinen suhde, koska he eivät uskoneet voivansa tarjota toiselle ihmiselle sellaista seksuaalista läheisyyttä kuin mitä he kaipaisivat. Pelkän kädestä pitämisen ei uskottu riittävän.

En ole varma. Ilman seksiä pärjään kyllä, mutta olisi tietysti kiva joskus halia ja pitää kädestä. Siinä yksi syy, miksi en haikaile parisuhdetta. Yleensä kumppani haluaa tyydyttävän seksielämän, enkä ole varma, onko minulla enää haluja siihen. Olisi väärin pyydystää seksuaalisesti aktiivinen kumppani sohvalle kädestä pitelijäksi. Eiköhän se siitä äkkiä lähtisikin paremmille apajille. Jos kaipaisin pelkkää seksiä, sitä luultavasti olisi saatavilla. Olen ymmärtänyt, että erilaisilla seuranhakusivustoilla voi varsin vapaasti etsiä pelkkää seksiseuraa. Nykyisin tämän asian suhteen ollaan paljon vapaampia kuin vuosikymmeniä sitten.

KYLLÄ!!!! En ole saanut tyydytystä, en vain osaa lähestyä naisia, enkä ylipäätään ihmisiä.

Edellä mainittujen lisäksi noin viisi prosenttia kirjoittajista kertoi, että he eivät jaksaneet vaivautua kumppanin etsintään, vaikka he läheisyyttä kaipasivatkin. He sopeutuivat tilanteeseen tai sitten eivät halunneet ryhtyä "soidinmenoihin".

Erosin 2010 ja sinä vuonna seksuaalinen tarve oli sietämätön. Vähitellen se kuitenkin laimeni, ja pitkään pääasiassa olen kaivannut ennen kaikkea henkistä yhteyttä. Mutta tiedän etten tyytyisi platoniseen suhteeseen ja seksi on minulle heti sitten tärkeää kun sitä on saatavilla. Jos ei ole, halukkuuteni lässähtää säästöliekille. Ajoittain aina harkitsen irtoseksin hakemista, ja vaikkei minulla siitä vuodelta vuosien takaa mitään kauhean ikäviä kokemuksia olekaan, niin päädyn lopulta aina siihen että se olisi niin merkityksetöntä että en jaksa vaivautua.

Seksin harjoittaminen ei ole minulle ollenkaan niin ongelmallista kuin on sosiaalisuuden harjoittaminen, eli se "soidinmenovaihe" ennen seksiä on jotain mitä inhoan syvästi, koska

se tuntuu niin kömpelöltä ja keinotekoiselta. En aio olla selibaatissa loppuelämäni, mutta tähän mennessä olen ollut jo vuosia.

Joillakin oli aiemmista suhteista ja miehistä niin huonoja kokemuksia, että he eivät halunneet riskeerata joutumista uudelleen vastaavaan suhteeseen.

Totta kait. Sitä olen kaivannut lähes koko aikuisikäni, mutta myös pelännyt. Miehet ovat satuttaneet minua. Sen kaipuun vaikea toteuttaminen ja siinä saadut haavat ovat myös ajaneet minua yksinäisyyteen.

Joskus kaipaen, mutta jää ajatuksen tasolle. Kokemukseni miehistä ovat olleet niin huonoja, että en pidä asiaa riskin arvoisena.

Erillissuhde eli käytännössä yleensä poikaystävä oli 14 prosentilla näistä yksinasuvista. Tämä osuus oli tässä aineistossa alhaisempi kuin yksielävillä koko väestössä. Nämä ihmiset saivat kaipaamaansa fyysistä kosketusta ja seksiä kumppaniltaan. Aika monet olisivat kaivanneet sitä kuitenkin vielä enemmän. He tapasivat kumppaniaan mielestään liian harvoin. Muutamat kertoivat lisäksi jostakin kaukorakkaudesta tai vanhan suhteen lämmittelystä.

Olen kaivannut toista ihmistä suunnattomasti. Juuri nyt olen siinä onnellisessa asemassa, että olen löytänyt puoli vuotta sitten miesystävän itselleni. Tosin hän asuu 130 kilometrin päässä, mutta voimme olla yhdessä noin joka toinen viikko muutaman päivän kerrallaan. Hän on tuonut iloa elämäni todella paljon.

Kyllä aina silloin tällöin. Fyysisen tai seksuaalisen läheisyyden kaipuu tuntuu kulkevan jonkinlaisissa aalloissa ja riippuu paljon siitä, millaisia asioita elämässä muuten tapahtuu. Ajoittain tunnen suorastaan jomottavaa kipua, niin kova olisi läheisyyden ja kosketuksen tarve. Minulla on eri maassa asuva miesystävä, jonka kanssa tapaamme harvoin, vain pari kertaa vuodessa. Tapaamistemme jälkeen fyysisen läheisyyden tarve on hetken aikaa voimakas, mutta laantuu pian. En ole koskaan kokenut yhden illan juttuja itselleni mieluisiksi enkä hakeudu niihin.

Jotkut erillissuhteet tapahtuivat salassa.

Totta kai. Läheisyys on hyvinvoinnille tärkeä. Pahimman nälän voin poistaa vanhan ystävän kanssa, mutta salaa. Ellei tuota vuosikymmenten suhdetta olisi, niin.... en tiedä... voisin varmasti läheisyyden puutteen vuoksi.... ainakin vajaan kuin nyt. Ilman lämpöä.

Noin 15 prosenttia kirjoittajista kaipasi fyysistä kosketusta todella kovasti. He löysivät seuraa yleensä silloin kun halusivat. Heillä oli ollut yhden yön juttuja ja useita kumppaneita. Jotkut kertoivat saavansa seksiä helposti silloin kun sitä halusivat. Monet eivät saaneet sitä kuitenkaan riittävästi.

Kyllä ja saan myös halutessani siihen tyydytystä. Voin tavata useita kumppaneita tai vain yhtä. Asuessani parisuhteessa seksi oli varmempaa mutta se meni vuosien myötä myös tylsäksi. Yksinasuessa voin myös olla yötä pois kotoa. Kämpin kanssa asuessa seksi oli hieman erilaista kun piti ottaa huomioon, että talossa on joku muukin kotona.

Kyllä olen kovastikin kaivannut. Minulla on ollut löyhiä, mutta pitkäaikaisia suhteita eri miehiin. Mukana on ollut naimisissa tahollaan olevia ja yksineläjiä. Mielestäni olen saanut muutakin kuin fyysistä rakkautta. Rouvien kanssa esim. töissä on kuitenkin ollut parempi olla

kertomatta näistä "vaarallisista" suhteista, etten tulisi leimatuksi huonoksi naiseksi tai avionrikkokjaksi. En ole rikkonut yhtään avioliittoa, pikemminkin tahtomattani pönkittänyt. Läheisyyden kaipuu ei katoa vanhetessakaan, mutta eniten kaipaen juttuseuraa ja arjen jakamista. Mutta en aina. Yleensä on hyvä olla ihan itsekseen.

Muutama prosentti kirjoittajista kertoi, että he hoitivat tarpeensa itsetyydytyksellä. Se ei korvannut heille toisen ihmisen läheisyyttä. Jotkut pidättäytyivät siksi siitäkin. Yksi kirjoittaja koki korvaavansa läheisyyden puutetta shoppailemalla.

Kaipaa läheisyyttä ja kosketusta. Toki myös sitä fiilistä että kelpaan tällaisena kuin olen. Kaipaen sitä tunnetta kun välittää romanttisella tavalla. En tyydytä itseäni. Mieluummin olen ilman. Oma käsi ei tunnu miltään.

Halipulaa on, toisen huomioimista ja huomion saamista. Luultavasti korvaan läheisyyden puuttumisen ostamalla itselleni mm. vaatteita, koneita, astioita ym.

Muutamat naiset kertoivat, että heidän lemmikkinsä, kissa tai koira, korvasi heidän läheisyyden tarpeensa.

Minulla on lemmikki, aiemmin koira ja kissa, nyt vaan kissa, ehkä ne auttaa siihen fyysiseen läheisyyteen, kun on joku joka tulee viereen, puskee ja kehrää, jota voi halata jne.

En kaipaa tällä hetkellä. Minulla on koira, jolle voin antaa hellyyttä, ja jonka tunnen hyväksi ja läheiseksi ystäväksi.

En kaipaa. Omistan koiran joka on juttukaverini ja tuo läheisyyden tunteen.

Kun edellä kerrotut kirjoittajien tarinat yhdistää, niin noin 70 prosenttia yksinelävistä kertoi kaipaavansa fyysistä läheisyyttä ja seksiä. Osa heistä kaipasi sitä hyvin kovasti. Osalla oli vakituinen kumppani (erillissuhde) ja osa saattoi tyydyttää tarvettaan melko helposti. Enemmistöllä oli kuitenkin vaikeuksia saada tai löytää sellaista läheisyyttä toisen ihmisen kanssa mitä he kaipasivat. Tämä jätti ison aukon heidän elämäänsä.

8. Koetko olevasi arvostettu ja suosittu muiden ihmisten parissa?

Ihmisten itsetunto koostuu monista osatekijöistä. Sen tärkeä osa on sosiaalinen itsetunto. Sosiaaliseen itsetuntoon vaikuttavat varsinkin sosiaalinen menestys ja sosiaalisesta ympäristöstä saatu palaute. Yksinasuvat voivat jäädä vaille positiivista palautetta, ainakin jokapäiväisessä elämässä. Oli siis aihetta kysyä yksineläviltä tunsivatko he olevansa arvostettuja ja suosittuja muiden ihmisten parissa.

Puolet yksinelävistä oli sitä mieltä, että he olivat arvostettuja ja suosittuja muiden ihmisten parissa. Nämä ihmiset olivat saaneet positiivista palautetta itsestään perhepiiristä ja ystäviltaan. Jotkut olivat tätä mieltä vaikka heillä oli takanaan riipaiseva ero.

Kokemus arvostettuna ja suosittuna olosta osoittautui yllättävän monimutkaiseksi asiaksi. Varsinkin suhteessa perheellisiin suositutkin yksinasuvat saattoivat tuntea itsensä vähätellyiksi. Heitä oli painostettu kumppanin etsintään.

Koen. On kuitenkin pitänyt kulkea pitkä tie uskoakseen, että riittää itsenäisenä ja yksin. Tämä yhteiskunta on perhekeskeinen ja parisuhde on normi. Sinkulta voidaan kysyä mies/naisasioita, mutta pariskunnilta ei nykyään lasten saamisesta. Kumpikin aukko elämässä on kuitenkin yhtä kipeä ja henkilökohtainen. Itselläni onneksi on lähiympäristö, joka ei nykyään kysele.

Koen olevani jotenkuten arvostettu ja suosittu. En kuitenkaan samalla lailla kuin ollessani naimisissa. Yksinelävä on melkein jonkinlainen vitsi. Hänen odotetaan löytävän jonkun kumppanin ja päätyvän taas "normaaliin" olotilaan. Ei yksinasuja ihan niin täydestä oteta kuin parisuhteessa olevia. Yksinasuja on muiden mielestä jotenkin vajaa ja siten reppana.

Suosituilla ihmisillä oli katkeriakin sosiaalisia kokemuksia. He saattoivat tuntea itsensä vaikkapa turhaksi, hankalaksi tai ylimääräiseksi ihmiseksi.

Kyllä koen. Ainoastaan päättäjiä taholta koen, että olen turha ihminen jäätyäni eläkkeelle ja koska olen riippuvainen asumistuesta

Kyllä, mutta olen myös hankala. En osaa lukea muiden ihmisten tunnetiloja ja sanot asiat niin kuin ne on. Minua ei kiinnosta pehmentää asioita.

Tunnen kyllä olevani arvostettu ystäväni parissa, ja lastenkin. Mutta, yleensä ottaen tunnen olevani vain vanha ylimääräinen akka.

Jotkut olivat saaneet arvostusta vain joillakin elämänalueilla. Omia tunteita piti peitellä, jotta voisi saada arvostusta osakseen. Muilta ihmisiltä oli vaikea saada ymmärrystä.

Teen vapaaehtoistyötä ja koen, että siellä minua arvostetaan. Töissä minua ei arvosteta. Tuntuu siltä, että sukulaiset eivät arvosta minua yhtä paljon kuin perheellisiä sisaruksiani. Olen suosittu korkeintaan deittisivustoilla ja sielläkin lähinnä ulkonäkösyistä.

Iloisuuttani ja huumorintajuani arvostetaan, mutta yksinäisyydestä johtuva suru minun on pakko peittää usein tietyllä tavalla. Jotkut (vakituksessa ja onnellisessa parisuhteessa elävät) eivät tajua tilannettani ollenkaan vaan jopa kyseenalaistavat ja sitä kautta vähättelevät tunteukseni. En pääse pariskuntatapaamisiin, eikä elämäntilanteeni kovin paljon muita kiinnosta.

Noin 15 prosenttia yksinelävistä ei ollut ajatellut omaa suosiotaan. He eivät joko tienneet kuinka asia oli tai se oli heille melko sama asia. Osa kertoi, että tunne omasta suosiosta vaihteli.

Minulle on aivan sama mitä ihmiset minusta ajattelee, kun teen vain työni hyvin.

Pääsääntöisesti kyllä. Joskus tulee päiviä että mieli on matala ja tuntuu ettei kukaan välitä mutta niistäkin selvittää kun itse vaikkapa soittaa jollekin ystävälle tai lähtee ulos ihmisten joukkoon

Noin kymmenesosa oli mielestään arvostettu vain työelämässä, ei siis yksityisessä sosiaalisessa elämässään.

Kyllä, ainakin ammatillisessa mielessä. Naisena en aina koe olevani riittävä.

Työssä minua arvostetaan niin kollegoiden, pomojen kuin asiakkaiden puolelta ja se lämmittää sydäntä. Huomasin sen erityisesti kun olin hiljattain vuoden vuorotteluvapaalla ja palatessani minut otettiin todella innokkaasti vastaan kaikkien taholta.

Vajaa 30 prosenttia yksinasuvista ei pitänyt itseään arvostettuna tai suosittuna. Vähäiset yhteydenotot muihin ihmisiin olivat heidän varassaan ja ehdotetut tapaamiset eivät yleensä onnistuneet. Taustalla saattoi olla koulukiusaamista. Se vaikutti edelleen omaan itsetuntoon.

En ole arvostettu, enkä suosittu. Lapsiani lukuun ottamatta kukaan ei jää kaipaamaan. Vähäiset ystäväni ovat ehkä enemmänkin kavereita, tavataan silloin tällöin, emme pidä kovin tiiviisti yhteyttä. Itse tapaisin mielelläni useammin, mutta yleensä edotetut tapaamiset eivät onnistu. Yhteydenotot ovat yksinomaan minun varassani, mikä kertonee jotain suosioistani.

Enpä taida olla kovinkaan suosittu tai arvostettu. Tuttavia on hyvin vähän, ystäviä vielä vähemmän. Olen paljon omissa oloissani.

En koe. Koulukiusaus vei itsetunnon ja olen aina tuntenut huonommuutta toisten joukossa. Ihmiset sen kyllä vaistoaa ja arvostus on sen mukaista.

Omalla elämäntilanteella koettiin olevan vaikutusta siihen kuinka muut ihmiset suhtautuivat itseensä. Jos oli köyhä, vanheneva, lihava tai liikuntavammainen, niin ei voinut olla suosittu. Itseä pidettiin epäonnistuneena ja outona muiden seurassa.

En todellakaan. Töissä ollessa koin olevani ihan hyvä työntekijä, mutta ihmisenä vajaa, epäonnistunut ja outo. Nyt kun olen vanha, lihava ja liikuntavammainen, en koe olevani arvostettu enkä suosittu ihmisten parissa. Muutama ystävä riittää. Joskus on helpotus, kun ohi katsotaan. Vammaisia autetaan kyllä hämmästyttävän paljon. On minut kyllä yritetty pari kertaa ryöstääkin vammaisuuttani hyväksi käyttäen, mutta ne olivat ihan nuoria miehiä, varmasti syrjäytyneitä hekin.

En koe olevani. Tosin jotkut puolitutut sanovat arvostansa ja ihailevansa minua. Mutta suosittu en ole missään nimessä. Yksinäisyys, köyhyys ja osattomuus näkyvät jotenkin. Arkuus ja estoisuus ovat epäsuosittuja piirteitä, hyvinkin.

Jostakusta tuntui, että sukulaiset olivat hylänneet hänet ja että kukaan ei ymmärrä häntä. Se oli johtanut muiden ihmisten välttelyyn. Ihmiset tuntuivat liian itsekeskeisiltä.

Mutta nyt myös sukulaiseni ovat, lukuun ottamatta vaikeita hetkiään, hylänneet minut. Minusta tuntuu, ettei oikein kukaan ymmärrä, mitä minulle on tapahtunut eikä heillä ole kiinnostusta tai rohkeutta ottaa selvää. Olen kokenut hyvin vaikeita asioita jo osattomuuteni vuoksi, joista en ole voinut/saanut puhua kenenkään kanssa. Siitä on seurannut, että olen myös itse vältellyt muita enkä samalla lailla kuin nuorempana enää jaksa ihmisiä. Minusta itsestäni vaikuttaa usein siltä, että nykyajan ihmiset ovat niin ihmeen itsekeskeisiä ja itsekkäitä. En jaksa heitä kovin pitkään. Pidän etäisyyttä.

Jotkut vaille arvostusta jääneet naiset ajattelivat, että he eivät olleet kelvanneet miehille. He pohdiskelivat syitä miksi he eivät olleet kelvanneet puolisoiksi. He tunsivat itsensä toisen luokan kansalaisiksi ja hylätyiksi.

Kun en ole naimisissa, en ole kenellekään kaikkein tärkein ihminen. Kun en ole avioliitossa, saan kokea ihmisten taholta, että olen epäonnistunut, miehelle kelpaamaton, hyljättävä

ihminen. Koen ulkopuolelle jäämistä, hylkäämistä. Tunnen olevani toisen luokan kansalainen. Kun vielä olen lapseton, en ole onnistunut edes tässä asiassa.

Monet vähemmän suosittu sinkut kokivat olevansa eriarvoisia parisuhteissa eläviin verrattuna. Naimattomaan ja lapsettomaan naiseen suhtauduttiin vähättelevästi. Tuntui, että kukaan ei pidä heidän puoliaan.

En ymmärrä miksi me sinkut olemme paariaa, kun meitä on kuitenkin niin paljon. Me taidamme noloilla ja olla hiljaa ihan liiaksi. Tuntuu siltä, että kukaan ei oikein pidä meidän puoliaamme.

Joskus harvoin huomaa että joku ei oikein pidä naimatonta naista minään, mutta täytyy sanoa että tässä asiassa on menty viime vuosikymmeninä paljon eteen päin! Osa ihmisistä on meille itsellisille jopa kateellisia!

Ihmiset saavat suhtautua aika rasistisesti vähän vanhempaan naimattomaan ja lapsettomaan naiseen. Mustia henkilöitä ei sovi sanoa neekeriksi mutta vanhapiika vitsit kyllä lentää.

Vaikka yksinelävä saisi arvostusta työelämässä, niin sitä ei välttämättä tule lainkaan perheellisiltä. Yksinelävistä puhutaan alentuvasti. Heidät leimataan b-luokan kansalaisiksi ja kenellekään kelpaamattomiksi. Tällaisten asenteiden oli koettu vähän lieventyneen.

En koe että yhteiskunta arvosta minua yksinelävänä. Muissa asioissa, esimerkiksi työelämässä, olen saanut arvostusta, ja myös ystävien keskuudessa. Koen, että monet perheelliset ja pariskunnat eivät arvosta minua. Välillä koen, että perheelliset ja pariskunnat eivät tiedä yhtään mitään yksinelämisestä. Koen, että he puhuvat yksinelävistä samalla alentavalla tavalla kuin jotkut miehet puhuivat naisista ennen. Koen, että he kuvittelevat mitä koen ja tunnen omista kokemuksista lähtien. Toisin sanoin, yksinelävänä oleminen perheellisten ja pariskuntien keskuudessa tuntuu usein samanlaiselta kuin naisena oleminen miesvaltaisessa maailmassa.

Yleinen mielipide (varsinkin aikaisemmassa työpaikassa) on, että yksinasuva on "b-luokan" kansalainen ja sellainen, ettei se ole "kelvannut" kellekään. Tämä on onneksi alkanut loiventua, kun asiasta on julkisesti puhuttu. Ajatellaan, että yksinasuminen on jonkinlainen välivaihe ihmisen elämässä, että "kyllä sinäkin vielä löydät sen puolison". Ei ymmärretä, että tämä voi olla myös oma valinta.

Muutamit kommentoivat, että heitä ei koskaan kutsuta mihinkään perhetapahtumiin tai juhliin mukaan. Heillä ei ollut välttämättä suurta intoa lähteä mukaan, vaikka kutsu olisi käynytkin.

Minut jätetään kuitenkin usein kutsumatta, kun on perhemeininkejä. Se tuntuu pahalta, mutta toisaalta en ehkä haluaisikaan mennä viettämään mökkiviikonloppua kuuden kiljuvan taaperon kanssa. Tiedän, että olen sinkkuna vähemmän arvostettu yhteiskunnan jäsen kuin muut.

Muutamit yksinelävät liittivät arvostuksen puutteen omaan luonteeseensa. Siitä syytettiin omaa alhaista itsetuntoa ja pyrkimystä säilyä huomaamattomana.

Olen huono vastaanottamaan kehuja enkä pidä ylistämisestä. Pidän tietynlaista vaatimattomuutta hyveenä ja olen oppinut olemaan jossain määrin huomaamaton. Minulle on sanottu että minun pitäisi olla vähemmän vaatimaton ja varmempi mm. osaamisestani.

Introverttina en oikein edes osaa ajatella että ihmiset olisivat jotenkin kauhean läöpällään minuun. Enimmän aikaa koen itseni aika yhdentekeväksi ihmiseksi jolla ei ole tarkoitusta eikä merkitystä.

9. Oletko kokenut itsesi tasa-arvoiseksi verrattuna oman ikäluokkasi perheisiin? Millä tavoin sinua mahdollisesti kohdellaan yhteiskunnassa eri tavalla kuin perheellisiä?

Edellä on jo tullut esille, että monet yksinasuvat eivät tunne itseään tasa-arvoiseksi verrattuna perheellisiin. Tämä kuva tarkentuu tässä, jossa asiaa on tiedusteltu yksineläviltä erikseen avoimella kysymyksellä. Heidän vastauksensa tähän asiaan jakautuivat hyvin moniin erilaisiin kokemuksellisiin osa-alueisiin.

Vain 16 prosenttia kirjoittajista ei ollut kokenut itseään jollakin tavalla eriarvoiseksi suhteessa perheellisiin tai lapsiperheisiin. He eivät välittäneet muiden ihmisten suhtautumisesta ja korostivat yksin elämisen hyviä puolia kuten täyttä vapautta päättää omista asioista.

Yksinasuvien eriarvoisuuden kokemukset liittyivät sangen usein taloudellisiin asioihin. Useimmiten valitettiin verotuksen epäoikeudenmukaisuudesta. Perheellisten koettiin saavan verotuksessa parempaa kohtelua. Usein tämä tarkoitti perhekohtaista kotitalousvähennystä. Myös asumisen tukeminen ei ollut yksinasuvien näkökulmasta oikeudenmukaista suhteessa perheellisiin. Asumisen kulut olivat yksinasuvalla korkeammat ja mahdollisuudet valita itselle mieluisa asunto olivat rajatummat.

Ainakin yksi yhteiskunnallinen suuri vääryys on nykyinen henkilökohtainen kotitalousvähennysoikeus, mikä syrjii vähemmän ansaitsevia yksinasujia. Kotitalousvähennyksen pitäisi olla talouskohtainen - yksin asuva tarvitsee keittiön ja kylppäriin siinä missä kaksinkertaisesti ansaitseva pariskuntakin.

Suuri vääryys on KOTITALOUSVÄHENNYS - se pitäisi olla nimensä mukaisesti per kotitalous. Pariskunnat saavat esim. kylppärirempassa tuplavähennykset vaikka heillä on tuplatulot (enemmänkin kun miehillä usein isommat tulot). Vääryys!

Yksi verotukseen liittyvä epäkohta oli se, että yksinelävä ei voinut vähentää työmatkakuluja toiselle paikkakunnalle kuten perheelliset voivat. Heidät käytännössä pakotettiin muuttamaan pois kodistaan. Tämä johti myös siihen, että määräaikaista työsuhteita ei kannattanut ottaa vastaan.

Kun olen joutunut ottamaan vastaan työn esim. 100 km:n päästä kotoani, on verottaja sitä mieltä, että matkakuluja en verotuksessa voi hakea, koska yksinasuvallahan ei voi olla perusteita juurtua tietyille paikkakunnalle ja väittää sitä kodikseen, vaan hän voi aina muuttaa työn perässä. Minusta tuntui uskomattomalta, että koska tyttäreni oli täyttänyt 18 v eikä minulla ollut puolisoa, en ollut oikeutettu mihinkään korvauksiin pitkästä työmatkasta.

Se sapetti kun ottaessani projektityön vastaan paikasta jonne etäisyys oli liian pitkä päivittäin kuljettavaksi en voinut saada verovähennyksiä työasumisesta ja viikonloppumatkoista, koska en ollut naimisissa. Määräaikaisen projektityön takia kun ei kannata muuttaa.

Yksinelävät olivat tunnistaneeet verotuksessa useita osa-alueita, joilla he eivät olleet mielestään yhdenvertaisia perheellisten kanssa. Näitä olivat arvonlisävero, kiinteistövero, sähkövero ja ajoneuvovero. Myös asumistuen koettiin kohtelevan yksinasuvia epäoikeudenmukaisesti. Se pyrki pakottamaan sinkut elämään hyvin ahtaasti.

Jos ajatellaan vero- tai asuntopolitiikkaa, niin ne rakentuvat perheiden ehdoilla ja yksinasuvia syrjivällä tavalla. Yksinasuva maksaa kaikista kodin hankinnoista arvonlisäveroa tuplasti verrattuna pariskuntaan, joka voi jakaa hankintakustannukset puoliksi. Sähköveroa ei kukaan jaa kanssani. Laajakaistamaksuja en voi jakaa kenenkään kanssa. Sanomalehti maksaa minulle tuplasti pariskuntaan verrattuna. Kiinteistöveron, ajoneuvoveron ja tieliikennemaksut joudun maksamaan yksin.

Kun hain asumistukea, en saanut sitä. Asunto on liian iso näihin kriteereihin. En ymmärrä, miksi yksin asuvan pitäisi asua niin, että kaikki toiminnot nukkumisesta syömiseen ja telkkarin katsomiseen pitäisi tapahtua samassa huoneessa. Jos aikuinen poikani tulee vierailemaan luonani, en yksioon saisi häntä mahdollisen tyttökaverin kanssa majoitettua. Jo tämänkin takia pitää olla kaksio.

Yksinasuvat kokivat itsensä eriarvoisiksi siksi, että heidän elämänsä oli suhteellisesti kalliimpaa kuin perheellisillä. Monista sinkuista tuntui, että heitä kyykytetään taloudellisesti. Perheet saivat yhteiskunnalta raha-apua, jollaista eivät saaneet yksineläjät. Monet yksinasuvat olivat sitä mieltä, että heidän maksamansa verot menivät perheellisten hyväksi, eivätkä heidän itsensä. Yksinäisen kuului pärjätä yksin.

Sukulaiset ovat sentään lopettaneet jutut lastenhankkimisesta. Mutta onhan se tietty tietyllä tavalla ärsyttävää, että minun verovarvoja käytetään lapsiperheiden tukemiseen. Hankkisivat lapsia vain jos niitä on varaa pitää.

Koen, että yhteiskunnallinen keskustelu painottuu liikaa lapsiperheisiin ja heidän tukemiseensa. Miltei joka asiassa mennään lapsiperheet edellä ja me sinkut saamme sitten maksella veroja, joilla lapsiperheiden etuisuuksia maksellaan. Toki itsekkin olen saanut nauttia verovaroin tuotetuista palveluista. Perhe kuitenkin tuntuu olevan joku itseisarvo ja elämän ainoa tarkoitus monelle.

Aika monet yksinasuvat nostivat esille perheitä suosivat tarjoukset. Tarjoukset oli usein suunnattu perheille tai pareille. Matkoja ja kulttuuripalveluita tarjottiin edullisemmin pareille ja kaupoissa kaikki oli pakattu perhekokoihin, jotka tulivat kalliiksi yksineläville. Myös kauppojen bonus-järjestelmän koettiin suosivan perheellisiä.

En koe olevani tasa-arvoinen. Yksin joutuu monista asioista maksamaan saman hinnan kuin pariskunta (seuramatkat, hotellit). Lisäksi ovat nämä kaksi yhden hinnalla tarjoukset, jotka ärsyttävät.

Perheellisillä on paremmat kotitalousvähennykset, halvemmat matkat, voivat käyttää isompia pakkauskokoja, saavat suuruusalennuksia ostoksista, toisen auton vakuutuksestakin kuulemma alennusta, perhealennukset eri paikoissa. Ennen kaikkea yksinäisten naisten

asema on eriarvoinen riippuen siitä, ovatko leskiä (perhe-eläke) vai eronneita tai elämänsä yksin eläneitä.

Kaiken tämän vuoksi muutama prosentti yksineläjästä tunsivat itsensä luuseriksi, väliinputoajaksi tai jopa hylkiöksi. He kadehtivat perheellisiä, jotka saivat yhteiskunnalta heitä paremman kohtelun.

Välillä tulee luuseri olo, olen 40v eronnut nainen jolla ei ole lapsia tai miestä. Tuntuu että olen hylkiö.

Minua ajatellaan ehkä hieman säälien. Olen pian 30 vuotta, eikä elämässäni ole mitään pysyvää; ei parisuhdetta, omaa asuntoa eikä tällä hetkellä sairastumisen johdosta työtä. Koen itse olevani väliinputoaja.

Tietysti kun liikkuu kaupassa ja kokonainen perhe tukkii käytävät, uimarannoilla perhe "itsestään selvästi" varaa itselleen parhaan paikan ja lapset riehuvat ympäriinsä, tulee kyllä sellainen olo että mitä ihmeen maailmanomistajia ihmiset ovat vain sen takia että on osattu lisääntyä - eläimetkin sen osaavat...

Katkeroitunut yksineläjä toivoi, että yhteiskunnassa viimeinkin kyseenalaistettaisiin vallalla oleva parisuhdenormi.

Yhteiskunnassamme vallitsee parisuhdenormi, olen itekin suurimman valtaosan elämästäni elänyt sen sokaisemana. Koen ja uskon, että kannattaa "vain leikkiä mukana", eikä hukata vähäisiä voimiaan taisteluun "tuulimyllyjä vastaan". Pidän suuresti arvossa kaikkia niitä, jotka jaksavat yhteiskunnassamme kyseenalaistaa julkisesti parisuhdenormin!

Reilu kymmenesosa kirjoittajista koki saaneensa muilta osakseen vähättelyä. He olivat tunteneet itsensä ulkopuolisiksi ja syrjityiksi. He olivat saaneet osakseen sääliä. Heidät oli leimattu muita vähempiarvoisiksi ja jopa yhteiskunnan pohjasakaksi.

"Et voi ymmärtää, kun sulla ei ole lapsia". Perheillä on ruuhkavuodet, joita kaikki ymmärtävät. Sinkun "ruuhkavuosia" työn, sosiaalisen elämän, deittailujen (kun on se toive suhteesta kuitenkin) ja joskus sen pohjattoman yksinäisyyden keskellä ei kukaan tunnusta. Ei sellaista käsitettä ole olemassa.

Työelämässä perheellisten koettiin olevan selvästi paremmassa asemassa. Yksineläviltä vaadittiin enemmän ja heidän piti joustaa lomajärjestelyissä ja työhön liittyvistä vapaista sovittaessa. Näistä asioista päätettäessä perheelliset asetettiin etusijalle.

Ihmiset pitävät jo itsessään selvytenä etten löydä ketään.. Töissä Vaaditaan enemmän kuin muilta esim.. Työtehtäviä saan enemmän.. Oletetaan että jouston aina.

Perheellisille sallitaan paljon enemmän kaikkea. Poissaoloja työstä, työvuorojen suunnittelussa ja keskusteluissa perheellinen on ihan automaattisesti jotenkin pätevämpi. He ovat tottuneet vaatimaan ja saamaan etuja. Perheellinen on tärkeämpi ihminen kuin yksin asuva.

Varsinkin lomajärjestelyissä yksinasuvat kokivat hyvin usein itsensä eriarvoisiksi perheellisiin verrattuna. Myös myöhäisempiä työvuoroja ja ylitöitä heillä teetettiin perheellisiä useammin.

Työpaikalla tunnutaan joskus ajattelevan, ettei yksinelävällä ole mitään syytä lomilla parhaaseen kesäaikaan, eikä hänellä voi olla elämässä mitään ongelmia tai tarpeita. Hän on toki aina valmis ylitöihin ja päivystyksiin, koska eihän hänellä voi olla muutakaan tekemistä juhlapyhinä ja vapaa-aikana. Kun itse tekee tuplaten töitä silloin, kun perheelliset ovat poissa lapsen sairauden takia tai vanhempainvapaillaan, niin olisi mukavaa jos voisi vastaavasti saada palkallista vapaata silloin, kun iäkkäät vanhemmat tarvitsevat apua tai tekevät kuolemaa.

En ole tasa-arvoinen oman ikäluokan perheiden kanssa. Olin aina ottanut talvilomani niin, että perheelliset saivat loman hiihtolomaviikolla. Kun olin ollut nykyisessä työssäni 12 vuotta, sattui matka, jolle halusin, hiihtolomaviikolle. Sain loman silloin, mutta esimieheni sanoi, että hän olisi arvostanut enemmän sitä, että työkaverini, jolla oli kouluikäinen tyttö olisi saanut loman silloin.

Kahvihuonekeskustelut ovat yleensä lapsiin keskittyviä, lomia annetaan helpommin perheellisille oikeina loma-aikoina. Minulle annetaan myöhäisempiä työvuoroja. Perheelliset pitävät etuisuuksistaan helpommin kiinni ja nostavat meteliä enemmän asioistaan. Yksinasuvien elämästä ajatellaan enemmän, että se on elämäntapa.

Yksinasuvat olivat kokeneet muutakin erilaista syrjintää suhteessa perheellisiin. Heitä ei kutsuttu perheellisten juhliin ja heidän oli vaikea osallistua keskusteluihin perheellisten kanssa. Sinkuilla ei ollut yhteisiä puheenaiheita perheellisten kanssa ja he joutuivat välillä suorastaan häpeämään omaa elämäntilannettaan. He eivät voineet osallistua vain perheellisille tarkoitettuihin tapahtumiin. Eron jälkeen vanhat perheystävät usein katosivat.

En koe. Esim. sukujuhlilla koen olevani se outo, jolla ei ole mitään puhuttavaa. Työpaikalla perheelliset naiset puhuvat lounastunnilla asioistaan, perheestä, lapsista. Ei ole mitään sanottavaa ja usein hakeudun miesten seuraan, jotka esim. vertailevat eri kännykkämerkkejä, siihen asiaan minullakin on sanottavaa.

En ole kokenut itseäni tasa-arvoiseksi perheisiin verrattuna. Kunnat ja kaupungit järjestävät erilaisia tapahtumia ym. nimenomaan lapsiperheille. Itselläni ei ole lapsia eikä puolisoa, joten koen tällaiset tapahtumat syrjiviksi yksinasuvia kohtaan. Myös yksinasuville pitäisi olla vastaavia tilaisuuksia.

Monet yksinelävät naiset olivat kohdanneet loukkaavia asenteita. Heille oli huomauteltu heidän elämäntilanteestaan. Yksinelävää saatettiin pitää kummajaisena. Heitä oli painostettu tähtäämään parisuhteeseen. Heitä oli kutsuttu vanhoiksi piiioiksi ja pidetty itsekkäinä, kun he eivät halunneet lapsia.

Töissä en ole kokenut tasa-arvoisuutta. Minua on pilkattu vanhaksi piiaiksi, vaikka olen alle kolmekymppinen. Työyhteisössä perheelliset tuntuvat usein kuvittelevan elämäni olevan vaivatonta ja helppoa, minulla ei ole oikeutta tuntea väsymystä tai surua, perheelliset omivat oikeudekseen kokea kaikki maailman negatiiviset ongelmat ja tunteet.

Tuo oletus, että "kyllähän sä nyt joustat, kun sulla ei ole ees perhettä" on varmaan suurin. Niin ja se, että monet tuntuvat ajattelevan, että olen itsekäs, kun en halua lapsia.. toivon,

että asenteet muuttuvat siten, ettei minua nähdä enää viallisena tai itsekkäänä sen takia, että en aio hankkia lapsia tähän maailmaan.

Kolmekymppiseen sinkkunaiseen isketään helposti erilaisia leimoja. Monet myös katsovat oikeudekseen kysellä ja kommentoida mitä tahansa. Puolitutut ovat udelleet minulta vauvakuumeesta ja kommentoineet tökerösti sitä, että en seurustele tai ole äiti.

Tunne epätasa-arvoisuudesta on kummunnut osaltaan jo siitä, kun itsellä ei ole parisuhdetta.

Eron jälkeen olen huomannut, että parisuhde on yhteiskunnassa oletus, johon kaikki pyrkivät ja yksinolo välitila. Moni kysyy, olenko löytänyt jonkun uuden. Minä en kysy, että oletko jo eronnut.

Haluaisin kuitenkin parisuhteen (aikuisten suhteen ilman lapsia), ja välillä tunnen itseni epätasa-arvoiseksi kun kaikilla muilla on seurustelusuhteita, eikä minulla koskaan ole ollut.

Joka kymmenes yksinasuva toi tässä esille sen, että heitä ei heidän mielestään huomioida politiikassa. Heitä kohdellaan huonommin yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Elämä suomessa on muutenkin niin perhekeskeistä, esim. nyt kuntavaalien aikaan eipä siellä yksineläjistä mitään puhuta. Pois lukien kotihoitoa vaativat, yksin elävät vanhukset. Työikäiset sinkut ovat oman onnensa nojassa, niin kauan kun verorahoja maksetaan mitään ei asialle tehdä.

Laajemmin katsottuna on ollut vaikeaa, ellei mahdotonta löytää vaaliehdokasta, joka ajaisi yksinasuvien asioita ja olisi muutoinkin suhteellisen samalla linjalla muissakin asioissa. Harvoin, jos koskaan kuulen poliitikkojen edes puhuvan yksinasuvista vaan he toistelevat aina puolustavansa vaikkapa lapsiperheitä.

Äitiys tuntui olevan sinkkujen mielestä valttia yhteiskunnassa. Tästä oli esimerkkinä se, että vain perheellinen voi saada leskeneläkettä.

Perheellinen nainen voi saada lomaa hoitaessaan sairasta lasta, mutta lapseton nainen ei tätä saa vaikkapa vanhempien hoitamiseen. Leskeneläke on asia jota en ymmärrä. Miksi nainen joka jää leskeksi saa "palkkion" siitä että on ollut joskus naimisissa. Tätä tietysti puolustellaan sillä, että naisilla eläke on usein pienempi kuin miehillä, mutta onhan paljon pienellä eläkkeellä kituuttavia naisia, jotka eivät ole koskaan olleet naimisissa.

Yksineläjät kokivat olevansa perheellisiä haavoittuvampia sairaustapauksissa ja työttömyyden kohdatessaan. Itse piti sinnitellä yksi ongelmia kohdatessaan.

Yhteiskunta tukee vähemmän yksineläviä kuin lapsiperheitä. Olen myös haavoittuvaisempi sairauden tai työttömyyden kohdatessa. Työikäisenä avun saaminen yhteiskunnalta on hyvin vähäistä jos en pysty hoitamaan itse omia asioitani, eikä minulle ole omaa perhettä jonka apuun turvautua. Minun on pakko selvittää itse, oli tilanne mikä tahansa.

Yhteiskunnassa yksi huolenaihe on vanheneminen yksinasuvana, kuka minusta huolehtii, jos esim. sairastun muistisairauteen tai tarvitsen kotiapua, enkä ole itse enää kykenevä asioitani hoitamaan. Tai jos nyt nuorempana sairastun vaikka syöpään, on tutkimustietoa siitä, että yksinasuva saa huonompaa syöpähoitoa kuin perheellinen potilas. Todella epäreilua koska yksinasuvahan tarvitsisi itseasiassa extratukea ja hoivaa. Ja yksinasuvakin on veronmaksaja joka on kaiken hoidon ansainnut.

Jotkut yksinelävät kokivat, että heitä ei hyväksytty tiettyjen yhteiskunnallisten palveluiden piiriin.

Esim. kirkon Perheasiain neuvottelukeskus ei huoli asiakkaaksi yksin elävää ihmistä. ...vaikka onhan yksinasuva yhden hengen perhe.

Nuoret ja maahanmuuttajat saavat joka taholla palveluita ja tukea ja kursseja yms....iäkkäämpi yksinelävä ei .

10. Millä tavoin haluaisit muuttaa yksinasuvien asemaa ja kohtelua yhteiskunnassamme?

Kysymys siitä miten haluaisi muuttaa yksinasuvien asemaa ja kohtelua yhteiskunnassamme antoi tähän kyselyyn osallistuneille mahdollisuuden antaa suoraa palautetta siitä mihin asioihin he toivoivat omassa elämässään tai yhteiskunnassa muutosta. Nämä toiveet keskittyivät erityisesti verotukseen, asumisen kustannuksiin ja arvostuksen lisäämiseen yksinasuvia kohtaan.

Noin joka neljäs yksinasuva halusi verotukseen muutoksia, joilla voitaisiin parantaa heidän taloudellista asemaansa. Verotukseen toivottiin sekä keventämistä, että parempaa tasa-arvoisuutta suhteessa perheellisiin. Verotuksen avulla haluttiin myös keventää yksinelävien elinkustannuksia. Yksi usein toistunut toive oli kotitalousvähennyksen muuttaminen talouskohtaiseksi. Moniin verotuksen muutoksiin liittyviin toiveisiin liitettiin toiveita myös asumiskustannusten keventämisestä.

Verotuksen pitäisi huomioida paremmin yksittäisen talouden tarpeita, esim. Kotitalousvähennyksen tulee olla talouskohtainen.

Tasapuolinen kohtelu verotukseen, vähennyksiin, enemmän pieniä asuntoja kohtuuhintaisia asuntoja Hkiin!

Monet yksinasuvat toivoivat verohelpotuksia, jotta he voisivat päästä taloudellisesti lähemmäs perheellisiä. He eivät kokeneet hyötyneensä maksamistaan veroista.

Maksan yhtä lailla veroja kuin nekin perheet ja pariskunnat, jotka hyötyvät yhteiskunnan tuesta enemmän. Itse en koe hyötyväni näin aikuisiällä mitenkään, veroja vain kiristetään ja muita kiristyksiä tapahtuu niin, että todella vuositasolla joutuu laskemaan, mistä on nyt tällä kertaa taas luovuttava, jotta pakolliset menot tulevat maksettua! Veronkevennykset! Minusta ei ole Suomen talouden suosta nostajaksi ikinä, koska en voi kuluttaa suunnilleen kuin sen mitä arkielämä ihmiseltä väkisin vaatii (ruoka).

Toivoisin verohelpotuksia koska yksinasuva kustantaa ihan joka ikisen kulunsa omasta pussistaan. Perheissä kulut yleensä jaetaan jollain periaatteella (esim. enemmän tienaava maksaa asunovelan tai se puolitetaan aikuisten kesken tms.). Eli jotain helpotusta mielestäni olisi tarpeen meille ahkerille yksinasuvillekin jotka maksamme kuitenkin aika paljon veroja.

Yksinasuville tulisi myöntää verovähennysoikeus suhteutettuna heidän kovaan verokohteluunsa.

Yksinasuville tulisi tarjota mahdollisuus kohtuuhintaiseen asumiseen. Alle 30 neliön yksiössä vietetty elämä ei ole hyvää asumista.

Verotuksella tulisi mahdollistaa myös yksinasuvien työskentely toisella paikkakunnalla.

Toivoisin, että yksinasuvien sosiaalisen verkoston tarve huomioitaisiin esim. verotuksessa tilanteissa, joissa on otettava vastaan työtä kaukana kotoa - että olisi mahdollisuus säilyttää kuitenkin koti siellä missä sosiaalinen verkosto on.

Noin viitisen prosenttia yksineläjistä toivoi yhteiskunnalta lisää suoraa taloudellista tukea sinkuille. Yksinelävissä todettiin olevan paljon oikeasti köyhiä. Sosiaaliturvaan toivottiin uudistusta. Eläkeläisissä tiedettiin olevan paljon köyhiä, joilla ei ole rahaa edes välttämättömien asioiden hoitamiseen.

Sosiaaliturvaa tulisi miettiä uudelleen. Onko oikein, että yhden tulon kotitaloudet (yksinasuvat ja yksinhuoltajat) ovat ahtaalla ja köyhydessä. Onko jotain mennyt vikaan tai jäänyt paikoilleen sosiaaliturvan rakenteissa vuosikymmenten saatossa. Asiantuntijoiden tulisi tunnistaa omat asenteensa yksinasuvia kohtaan ja vastuunsa heidän asioiden esiin tulossa.

Eläkeläisissä on paljon köyhiä. Se on häpeä Suomelle! Eräällä eläkkeellä olevalla ystävättärelläni on suuret sairausmenot sekä nivelten että hampaiden takia. Hän koettaa käydä osa-aikatyössä pärjätäkseen. On pötypuhetta, että Suomessa kaikki saavat "ilmaista" hoitoa. Eräällä toisella, syövästä toipuneella yli 80-vuotiaalla paljon sairauksia, joihin lääkitystä on yritetty trimmata, mutta lääkkeiden omavastuut, Kelan taksit, hammashoito ja erikoisruokavalio vievät hänet perikatoon.

Yksinasuvien taloudellista tukemista tarvitaan. Heille elämä tuo vaikeita tilanteita ja tuki puuttuu....köyhällä ei ole rahaa hoitaa asioitaan...kaikki maksaa ja sosiaalinen tuki puuttuu... epätasa-arvoisuus on suurta.

Toiseksi keskeiseksi muutosta kaipaavaksi asiaksi yksinasuvat olivat kirjanneet asumisen korkeat kustannukset. Tätäkin asiaa kommentoi jollakin tavalla joka neljäs yksineläjä. Asumiskustannusten helpottamiseksi esitettiin koko joukko erilaisia ehdotuksia. Ongelmia oli sekä vuokralla asuvilla että omistusasunnossa asuvilla. Asuminen nimettiin perusoikeudeksi. Muutoksia toivottiin erityisesti asumistukeen.

Kohtelemalla meitä tasavertaisesti parisuhteessa elävien kanssa... Suuri ongelma on taloudellinen epävarmuus ja epäoikeudenmukaisuus. Asumisen pitäisi olla perusoikeus myös meillä. Yksinasuvilla vuokraan menee yleensä noin puolet nettotuloista, se on kohtuutonta. Suuren osan elämästään yksin asuvalla ei ole useinkaan mahdollista ostaa omaa asuntoa, joten olemme asuntobisneksen varassa. Se on kai suosituin sijoitustuotto varakkaille.

Yksinasuvan asumistukikriteerien tarkistus, asumistukea pitäisi saada suhteessa isompaan asuntoon ja suuremmilla tuloilla kuin kaksin asuvien. Verotuksessa olisi otettava myös huomioon se, että yksin asuva joutuu kaikesta yksin maksamaan täyden hinnan- pitää olla sohva, pitää olla ruokapöytä, pitää olla auto, jääkaappi, pyykinpesukone, ja ne pitää maksaa yhden ihmisen palkalla/työttömyyskorvauksella

Asumistuki myös omistusasunnossa asuvalle, yksinasuvalle eläkeläiselle, jos taloyhtiössä suuret remonttilainat. Esim. omassa taloyhtiössäni tulee seuraavan n. 5v sisään sekä julkisivu- että putkiremontti, kaksion kustannusarvio 45000,-

Asumistukien myöntämisessä pitäisi hyväksyä, että yksineläväkin haluaa asua vähän väljemmässä kodissa. Kuten kirjoitin koen yksiosassa asumisen niin ahdistavana, etten kykene siihen.

Joka kymmenes yksinasuva toi esiin erilaisia kehittämissuunnitelmia asuntorakentamiseen. Niidenkin avulla toivottiin saavutettavan asumisen kustannusten kohtuullistamista. Yksinasuvat tulisi ottaa huomioon esimerkiksi asuntolainojen korkotuessa ja pitäisi rakentaa enemmän yksinasuville soveltuvia pieniä asuntoja. Toisaalta sinkutkin kaipaavat kaksioita.

En myöskään ymmärrä, miksi julkisuudessa puhutaan, että yksinasuville pitää saada yksiöitä. Mielestäni se on alentavaa. Kyllä me halutaan elää niin kuin muutkin ihmiset, joilla on pesukone, silityslauta, ompelukone, vierassänky ym. Kaksio on ehdottomasti vähintään tarpeen yksinasuvalle.

Noin joka kymmenes yksinasuva olisi halunnut kehittää yksineläville erilaisia yhteisasumisen muotoja. Tavoitteena oli lisätä yhteisöllisyyttä ja muita uusia sosiaalisempia asumismuotoja. Niillä tarkoitettiin muun muassa kommuuneita ja kimppa-asumista. Kelalta toivottiin ymmärrystä tällaista asumista kohtaan. Yhteisöllisyys voisi toteutua myös pientalomuotoisena.

Voisin asua kommuunissa. Olisi hyvä, jos osa uusista asunnoista rakennettaisiin yhteisöiksi, nimenomaan aikuisten yhteisöiksi. Niissä olisi omat huoneet, tai kaksikin, kullekin asukkaalle ja yhteiset tilat keittiöineen, kylpyhuoneineen ja saunoineen. Eikä mitään opiskelija-asuntotyyppisiä soluasuntoja, jotka on tarkoitettu lähinnä tilapäiseen asumiseen.

Kelan pitäisi nykyistä paremmin tunnustaa kimppa-asuminen ilman parisuhteeksi leimaamisen uhkaa, jolloin kimppa-asuminen heterogeenisissa kimppa-asunnoissa tulisi taloudellisesti turvallisemmaksi vaihtoehdoksi myös työttömille ja opiskelijoille.

Välillä on hurjaa mieltä, kuinka kerrostaloissa ihmiset asuvat kaikki yksin pienissä yksiöissään ja omilla ympyröissään kaivaten ehkä jokainen seuraa.

Minusta yhteisöllistä asumista pitäisi lisätä myös pientalomuotoisena, jossa voisi olla yhteinen sosiaalitalo, harrastustila, mahdollisesti yhteinen pesutupa, mutta muuten kullakin oma esim. rivitaloasunto. Informaation jakamista erilaisista mahdollisuuksista, palveluista. Asuntorakentamista voisi pyrkiä suunnittelemaan kohderyhmän kanssa yhdessä.

Asumisyhteisöissä voisi olla yhteisiä tiloja kuten yhteiskeittiöitä.

Toivoisin asumisyhteisöjä, jotka mahdollistaisivat asukkaiden välisen kanssakäymisen. Lisää yhteisiä tiloja niiden karsimisen sijaan. Kerrostaloja, joissa oma asunto ja sen lisäksi yhteinen olohuone, keittiö, sauna jne.

Yhteiskeittiöt olisivat kivoja. Vaikka sellainen ruokala, jossa on kokkausvuorot, ja jossa voisi syödä halvalla, eikä tarvitsisi joka päivä laittaa ruokaa yhdelle tai syödä aina samaa ruokaa.

Haluaisin mahdollisuuden asua isossa puukerrostalossa, jossa asuisi samanhenkistä porukkaa.

Saisi kokata isommalle porukalle ja vastaavasti syödä toisten tekemää kotiruokaa. Tällaista asumismuotoa pitäisi helpottaa.

Yhteisöllisyyttä voisi edistää myös rakentamalla senioritaloja rivitaloina.

Yhteisörakentamista pitäisi tukea. Pitäisi olla yhteisiä tiloja kerros- ja rivitaloissa, joissa voisi kokoontua. Senioritaloja voisi rakentaa myös rivitaloina.

Kolmas keskeinen muutosta kaipaava asiakokonaisuus oli kirjoittajien mielestä arvostuksen lisääminen yksinasuvia ja heidän elämäntapaansa kohtaan. Pohjimmiltaan tässä oli kyse pyrkimyksestä yhdenvertaisuuteen suhteessa avioliittoinstituutioon ja siinä elävien ihmisten kanssa. Normipaine koettiin ahdistavaksi.

Kun yksinasuminen vielä yleistyy, on pakko tapahtua muutoksia. Avioliittoinstituution lopettaminen toisi tasa-arvoa. Arvostettaisiin ihmisiä, ei instituutioita.

Ensinnäkin pitäisi myöntää ja ymmärtää, että meitä on paljon, ja olemme yhteiskunnan täysiä jäseniä, emme joku marginaalinen joukko, joka on itse tehnyt valintansa ja siitä kantakoon seuraukset... No ensin vaikka se Sipilän ennen eduskuntavaaleja lupaama talouskohtainen kotitalousvähennys. Ihmiset havahtuvat varmaan itsekin huomaamaan, että liikkansoitus on pallon polttavin ongelma, joten yksineläviä ei tulevaisuudessa syyllistetä siitä, etteivät ole tehneet veronmaksajia.

Haluaisin, ettei yksinasumiseen liittyisi stigmaa ja perheettömiä tai niitä jotka eivät elä parisuhteessa arvostettaisiin tasaveroisesti. Haluaisin, ettei olisi yhtä normia, johon kaikkien pitää pyrkiä. Normipaine uhkaa mielenterveyttä.

Yksinasuvissa on paljon syrjäytyneitä, jotka pitäisi saada enemmän arvostamaan itseään. Monet kokevat olevansa huonompia kuin perheelliset.

Monia ärsytti se, että heitä oli painostettu perheen perustamiseen. Heillä ei joko ollut tällaisia tavoitteita tai sitten elämä ei ollut mahdollistanut sitä heille.

Perheettömyyden aiheuttaman mielikuvat ja joidenkin antama leima ovat ärsyttäviä ja koen useammalta taholta jonkinlaista painostusta siitä, että minun pitäisi etsiä ja löytää kumppani ja perustaa perhe. Itselläni elämä ei mennyt niin kuin suunnittelin ja eritoten siksi tuo kaikki ärsyttää.

Meille opetetaan jo pienestä pitäen, että yleisenä tavoitteena on perheen perustaminen. Tulisi painottaa enemmänkin omien valintojen tekoja oman elämän suhteen. Eivät kaikki halua samoja asioita. Toisille lapset ovat elämän eliksiiri, toisille oma rauha tuo onnen.

Kohtelu lähtee ihmisten asenteista, ei sitä voi muuttaa kuin ajan kanssa. Toivoisin, ettei automaattisesti oletettaisi yksineläjän hakevan parisuhdetta ja surkuteltaisi kun ei raukka ketään löydä.

Pientä eläkettä saavat yksinasujat saisivat verovapauden. Kaikki kallistuu mutta eläkkeet ei nouse. Jos omistat asuntosi, et saa mitään tukia.

Tunne tasa-arvoisuudesta syntyisi vain sitä kautta, että yksineläville olisi tarjolla vastaavat ja yhtä edulliset palvelut kuin perheellisille. Yhteiskuntaa toivottiin tässä apuun.

On lopetettava lapsiperheiden automaattinen esille nostaminen. Yksinasuva on yhteiskunnan selkäranka, joustaa ja maksaa omat menonsa valittamatta. Tabu on murrettava. Kuka uskaltaa? Asiallista tietoa siitä, kun yksinasuva sinnittelee ja säästää ruuasta. Yhteiskunta ei tule yksinasuvan apuun.

Meille pitäisi olla tarjolla apua sairaustapauksissa. Työelämässä myös meille pitäisi olla tarjolla joustoja poikkeuksellisissa elämäntilanteissa. Meidät kannattaisi myös huomioida palveluita tarjottaessa ja markkinoinnissa. Oletteko koskaan nähneet kylpylässä edullista tarjousta yksin matkustavalle. Yksin elävissä on myös hyvin toimeen tulevia, jotka kuluttavat ja maksavat kaikesta täyden hinnan.

Muutama prosentti yksineläjästä halusi muutosta kauppojen ruokapakkauksiin. Ne olivat liian usein perheille tarkoitettuja isoja pakkauksia, jota tulivat yksineläville kalliiksi ja joiden sisällöstä osa joutui väistämättä biojätteeksi. Kaupoilta haluttiin sinkuille sopivia pakkauskokoja.

Kaupoissa voisi olla myös edullisia sinkkupakkauksia tai -annoksia, niin ettei ole vain pelkästään jotain superjumbopakkauksia.

Yksinelävien elinkustannuksia haluttiin pienentää myös vähentämällä heidän matkakulujaan. Kirjoittajat olivat panneet merkille, että sinkut joutuvat maksamaan vaikkapa lomamatkoistaan lisämaksuja, joita perheellisiltä ei peritty.

Noin viitisen prosenttia elämästään kirjoittaneista yksineläjästä toi esille sinkkujen suoranaisen heitteille jättämisen. He olivat huolissaan omasta vanhuudestaan nähtyään kuinka heidän ikääntyviin läheisiinsä oli suhtauduttu. Kotipalvelua ei ollut tarjolla siinä määrin kuin sitä olisi tarvittu.

Yksinelävien vanhusten määrä lisääntyy koko ajan ja heidät jätetään heitteille. Kukaan ei muista heidän olemassaoloaan, jos he eivät enää jaksa pitää ääntä itsestään. Liian kovaa tällainen näkymättömyys.

Yhteiskunnan pitäisi myös muuttaa yksinäisten ja lapsettomien vanhusten kohtelua. Itseäni pelottaa tulevaisuus, jos en pysty hoitamaan itseäni loppuun asti. Hoidan nyt äitini asioita ja se on avannut silmäni. Vanhana en takuulla jaksa kaikkea byrokratiaa, mitä avun ja palveluiden saaminen vaatii.

Kotipalvelua, asiointiapua tms. pitäisi olla tarvittaessa saatavilla nuoremmillekin yksin asuville esim. juuri sairaudesta toipumisen aikana. Myös ikääntyville pitäisi kehittää enemmän yhteisöllisempiä asumismuotoja, missä palveluja olisi helpommin saatavilla. Verotuksessa tulisi ottaa huomioon pienituloiset ja pienellä eläkkeellä elävät yksinasuvat.

Osa toivoi, että yksineläville kehitettäisiin erilaista tuki-, harrastus- ja kerhotoimintaa. Toiveissa oli tukiverkosto esimerkiksi masennuksen ja sairauksien varalle. Aina edes aviopuolison kuolema ei ole riittänyt siihen, että olisi kelvannut kriisiryhmään.

Toivoisin ennen kaikkea sitä, että ikääntyvien yksinasuvien osalta mietittäisiin pitkällä tähtäimellä uusia asumis- ja palveluratkaisuja, joiden avulla voitaisiin taata jokaiselle vanhuus, jossa rahat riittävät inhimilliseen elämään ja tuettaisiin sosiaalisia verkostoja, joiden avulla ehkäistäisiin yksinäisyyttä ja masennusta.

Äkkiseltään tulee mieleen, että yksinäisille pitäisi olla lisää kerho- ja harrastustoimintaa, jota markkinoidaan nimenomaan yksinäisille. Olen harkinnut meneväni kaveriksi (juttukaveriksi, kauppa-avuksi yms.) jollekin mummulle tai papalle vaikka Helsinki Mission kautta.

Minusta kriisivaiheessa kuten aviopuolison kuollessa, on hyvä tarjota apua ja "vetää yksinjäädyn mukaan." Itse hakeuduin seurakunnan kriisiryhmään ja minusta tuntui entistä paremmalta, kun ilmoittautuessani minulle sanottiin, että miehen kuolemasta on liian vähän (3-4 kk kuolemasta) aikaa, jotta pääsisin ryhmään mukaan. Pääsin kuitenkin ja minusta kokemusten jakaminen tuntui hyvältä.

Yksinasuvat toivoivat, että heidän elämänsä ja ongelmiinsa kohdistuisi enemmän poliittisia intressejä. Sinkkujen asiat tulisi ottaa poliittisesti esille. Tällä haluttaisiin estää yksinasuvien syrjäytyminen.

Jos meillä olisi kansalaisaloitteisiin ja yksinkertaiseen enemmistöön perustuvat sitovat kansanäänestykset, puolet kansasta varmaankin saisi hyviä ideoita esille ja myös läpi.

Poliittiset puheet keskittyvät nyt kaikki vain perheisiin, juuri kukaan ei näytä muistavan että mekin olemme olemassa. Jos meistä ei ala lähteä ääntä, meidät syrjäytetään. Tai kai osa meistä on syrjäytetty jo.

Muutamit kirjoittajat toivoivat myös erilaista apua kumppanin löytämiseen. Sinkuille kaivattiin sosiaalisia tapahtumia. Yksi ehdotti jopa ilotaloa.

Läheisyyttä, keskustelua, ja seksiä kun saisi enemmän, mutta millä keinoin? En osaa sanoa. Tinderit on, mutta en minä sellaisia... Tarvittaisiin jotain muuta... Pikadeittejä enemmän. Jyväskylän seurakunta kerran järjesti pikadeitti-illan, joskus 10 vuotta sitten. Se oli kiva. Sellaiseen voisin mennä.

Kaikki ongelmani johtuvat kyvyttömyydestäni ottaa kontaktia uusiin ihmisiin. Myös tuttuja välttelen silloin kun epäilen olevani heidän silmissään epäonnistunut. Nämä ovat henkilökohtaisia ongelmia, eivät yhteiskunnan vika.

Seuraavat kommentit vetävät hyvin yhteen joitakin keskeisiä yksinelävien tunteja.

Kaikki tahot yhteiskunnassa, hallituksesta lähtien soisi muistavan myös yksinasuvat esimerkiksi hinnoittelemalla vuokrat, sähköhinnat yms. pienemmiksi yksinasuville. Olisi myös hienoa jos puhuttaisi enemmän meistä yksinasuvista, nykyään meuhkataan vain lapsista ja lapsiperheistä ja heille annettavista tuista ja eduista.

Puhuttaessa yksinasuvien ongelmista on hyvä tiedostaa että on eri asia asuuko sosiaalisesti yksin vai muodostaako oman talouden. Ne eivät aina kulje käsi kädessä. Kumpaankin liittyy erilaisia ongelmia. Voin asua kimppa-asunnossa muodostaen oman talouden tai voin asua yksin vaikka minulla olisi jossain määrin jaettu talous vaikkapa mies/naisystäväni kanssa. Kuulunko silloin yksinasuvien ryhmään?

Asumistuki pitäisi olla realistinen, todellisiin asumiskustannuksiin perustuva. Yksinelävän pitäis voida saada jostain konkreettista apua sairastumisen tms yhteydessä. Yksinasuvat pitäisi arvottaa yhtä tärkeiksi kuin perheet, koska yksinasuminen ei ole välivaihe elämässä, parisuhde/perhe ei ole kaikkien ihmisten päämäärä tai se ei ole kaikille mahdollista.

Yhdellä kirjoittajalla oli henkilökohtainen kokemus siitä kuinka yksinäisyydestä kärsiviä yksineläjiä oli autettu.

Vedän Satakunnan Vanhustukiyhdistystä ja siinä meillä on projekti "Yksinäisyydestä aitoon kohtaamiseen". Kaksi työntekijää etsii yksinäisyydestä kärsiviä ikäihmisiä, tekevät kotikäyntejä ja kokoavat ryhmiä

Toinen yksineläjä ehdotti, että yksineläville omistettaisiin oma teemapäivä. Silloin keskusteltaisiin siitä kuinka yksineläjät otettaisiin paremmin huomioon yhteiskunnassa.

11. Oletko pelännyt jääväsi pidemmäksi aikaa yksin? Jos kyllä, miltä se on tuntunut?

Läheskään kaikille yksineläjille tämä elämäntapa ei ole heidän ensisijaisesti toivomansa tai valitsemansa. Koska tämä asia oli tiedossa jo aiemmista tutkimuksista, niin tässä avoimessa kyselyssä annettiin vastaajille mahdollisuus kirjoittaa siitä olivatko he pelänneet jäävänsä pidemmäksi aikaa yksin.

Yksineläjät jakautuivat melko tavalla puoliksi sen mukaan oliko yksineläminen ollut heille positiivinen asia vai oliko siihen liittynyt sosiaalisessa mielessä ongelmia ja pelkoa jäämisestä yksin jopa koko loppuelämäksi. Vajaalla kymmenesosalla sinkuista ei ollut tähän asiaan selvää kantaa. Heidän tunteensa vaihtelivat tilanteen mukaan. Asia oli heille epäselvä.

Kolmasosa elämänsä kuvanneista ei ollut kokenut pelkoa yksin jäämisestä. Heille valittu asumismuoto ei ollut ongelma ja he nauttivat siihen liittyvästä kotirauhasta. Monista yksinasuminen oli luonteva elämäntapa ja he jopa rakastivat sitä. Myönteiset kommentit olivat yleensä kuitenkin hyvin niukkasanaiset.

Yksinelävien sosiaalista tilannetta ei haitannut edes se, että he saattoivat tuntea itsensä välillä yksinäisiksi tai että he olivat aiemmin pelänneet jäävänsä yksin. Heillä oli kuitenkin ystäviä, joiden puoleen he saattoivat kääntyä, kun siltä tuntui. Monet kertoivat luottavansa siihen, että heidän elämänsä tulee vielä muuttumaan paremmaksi. Elämäkoulu oli johtanut tilanteeseen, jossa elämä oli saatu haltuun. Lapsettomuus saattoi kuitenkin olla kipeä asia.

Vauvana ja lapsena minut usein jätettiin yksin ja opin selviytymään ja hoitamaan asiani. Minulla ei ole perhettä eikä edes sukulaisia elossa, joten yksin oleminen on fakta, mutta yksinäisyyttä en tunne, sillä onhan maapallolla muita lajitovereita!!!

Olen elänyt koko elämäni yksin. Tahattomasti, koska miestä ei vain ole löytynyt. Nyt 40-vuotiaana alkanut miettiä, millainen on yksinäinen vanhuus. Sitä en haluaisi. Tosin parisuhteen voi muodostaa, vaikka 100-vuotiaana. Lapsettomuus on tässä iässä se kipeämpi asia. Tahaton lapsettomuus. Tästä myös puhutaan liian vähän. Mutta: en oikeastaan pelkää yksin jäämistä, etenkin kun olen ollut aina yksin. Pelon kanssa on vaikea elää.

Kyllä. Jossain vaiheessa olen pelännyt, etten ikinä löydä ketään. Juuri nyt pelko tuntuu hellittäneen. Pahimmillaan se on ollut lohduton ajatus siitä, että tosiaan edessä on vain yksinäisiä vuosia.

Vaikka yksi jääminen ei olisi pelottanut itseä, niin silti siitä on saanut kuulla vihjauksia muilta parisuhteissa eläviltä ihmisiltä. Heidän ei koettu ymmärtävän sitä, että kaikki eivät löydä kumppania.

Jos seitsemän vuotta saa kuunnella kaikkia kliseitä ym. niin niitä kuulee AINA parisuhteessa olevilta jotka ovat olleet max. vuoden sinkkuna, ei enempää. On eri asia olla sinkkuna vuoden tai kaksi, kuin yli puolivuosisikymmentä. Kaikki eivät kumppania löydä, ihmettelen vaan miksi ko. asia halutaan aina kieltää?

Kun muut tuputtivat sitä, että kyllä vielä löydät jonkun, niin itsestä tuntui siltä kuin eläisi väärällä planeetalla.

Kyllä olen pelännyt. Se tuntuu siltä, että on syrjäytynyt, ei-olemassa, ei-naimisissa - muiden silmissä. Jotenkin aina sanotaan, että vielä joskus sinäkin löydät sen oikean... Ihan kuin se saisi olla ainoa oikea suunta. Tunne on joskus kuin olisi väärällä planeetalla.

Noin joka viides yksieläjä oli varautunut mielessään siihen, että he eivät löydä kumppania. He olivat tottuneet tähän elämäntapaansa ja hyväksyivät sen omaksi osakseen. He pääsääntöisesti viihtyivät yksin. Osa tähän ryhmään sijoittuvista yksinasujista oli kuitenkin ärtynyt siitä, että he elivät jatkuvasti yksin. He saattoivat olla kateellisia parisuhteessa eläville ystävilleen. Koiralta oli sentään saatu seuraa.

Ei pelko ole oikea sana sille, vaan asian hyväksyminen. Kyllähän se aiheuttaa ärtymystä, joskus kateutta ym. mutta kun muutoksen hakemisessa (deittailu ym.) ei oikeastaan enää aiheuta kuin jatkuvia pettymyksiä, eikä positiivisia kokemuksia tule, ei muutokseen enää vaan usko.

Olen sopeutunut ajatukseen, että näillä mennään. Olen ainoa lapsi, joten olen tottunut olemaan itsekseni. Toki kaipaakaan, mutta mikäpä tällä yksinäisyydellä voi. Yritän asennoitua positiivisesti. Ja onneksi minulla on koura.

Olen ollut yksin pitkään ja tod näk jään yksin, paitsi koira. Tottuu.

Yksin jääminen oli saattanut olla ihmisen pahin pelko elämässä. Se oli helpottanut, kun oli opittu luottamaan siihen, että elämässä kuitenkin pärjää. Tunne ulkopuolelle jäämisestä oli tehnyt itsestä jopa vahvemman ihmisen.

Pahin pelkoni on aina ollut, että lopulta jään täysin yksin. Viime vuosina se on helpottanut, ja olen alkanut luottaa siihen, että "eiköhän täällä [maan päällä] jatkossakin pärjällä": enhän ole ennen jäänyt totaalisen yksin - mitenäs niin voisi jatkossakaan käydä.

Olen jo jäänyt pidemmäksi aikaa yksin. Se on ollut kauheaa, mutta tavallaan olen myös ylpeä siitä, että olen todellakin joutunut katsomaan peiliin ja miettimään omia valintojani ja toiveitani ja niitä asioita joihin voi itse vaikuttaa. Olen joutunut kyseenalaistamaan perhenormatiivisuutta ja kokemaan nahoissani sen, mitä on jäädä ulkopuolelle. Se on ollut äärimmäisen opettavaista, ja olen nyt vahvempi ihminen.

Jossakin vaiheessa on huomattu, että se on itsestä kiinni tuleeko jäämään yksin. Jotkut taas olivat onnistuneet torjumaan pelot omasta mielestä. Jos itsellä ei ollut muita läheisiä suhteita kuin omat vanhemmat, niin yksinäinen tulevaisuus vaivasi mieltä.

Kyllä olen. Tuntui kauhealta, että tässäkö tämä elämä on? Tuomittuna olemaan ikuisesti yksin vailla rakkautta ja läheistä ihmistä. Ajan myötä huomasin että niin ei tule käymään sillä on myös paljon itsestä kiinni minkälaisen elämän itselleen valitsee.

Kyllä olen. Olen tarkoituksella keskeyttänyt pohdinnat, ja keksinyt muuta ajateltavaa suuremman tuskan torjumiseksi. Olen elänyt ajatuksella "se on sitten sen ajan murhe", tai uskomalla "katsotaan sitten kun tilanne tosiaan tulee eteen".

Se on asia joka toisinaan vaivaa mieltäni. Olen jollain tavalla vieraantunut vanhasta ystäväpiiristäni ja koen että minun tulisi hankkia uusia ystäviä. Minulla on lämpimät välit vanhempiini, mutta he ikääntyvät eivätkä tule aina olemaan lähelläni. Todella läheisiä ystäviä minulla ei ole.

Monet pohtivat omaa vanhenemistaan ja siihen liittyvää yksinäisyyttä.

Olen miettinyt vanhuuteni päivien viettämistä yksin. En varmastikaan muutu iän karttuessa yhtään sen sosiaalisemmaksi kuin nyt olen, mutta toivoisin voivani halutessani hakeutua porukkaan myös sitten kun muu ystäväpiiri alkaa olla madonruokaa.

Reilu kolmasosa yksineläjistä myönsi suoraan, että he olivat pelänneet jäävänsä yksin. He kokivat, että heidän oli pakko sopeutua ikäväksi koettuun yksinäiseen elämään. He survat elämäänsä ja ajoittain heille tuli jopa itku näköalattomana elämänsä vuoksi. Välillä he kohtasivat parempia päiviä.

Pelkään ihan hirveästi.. musertaa ja itkettää.

Koko ajan pelkään. Se masentaa, ahdistaa ja surettaa.

Kyllä olen pelännyt ja olenkin jäänyt. Välillä sen tuntuu todella pahalla ja itku tulee, mutta on myös paljon, paljon enemmän päiviä, ettei enää edes mieti koko asiaa.

Yksin jäämisen pelkoon oli liittynyt muita vahvoja tunteita. Se oli ollut kamalaa, ahdistavaa ja kauhistuttavaa ja välillä se oli tuntunut siltä kuin ei olisi elossakaan.

Mieheni kuoltua pelkäsin olevani yksin koko loppuelämäni. Se tuntui kamalalta. Sitä vain laahusti päivästä toiseen. Mikään ei oikein merkinnyt mitään. Tulevaisuutta ei ollut.

Kyllä sitä pelkään vaikken haluaisi. Yksin loppuelämä ei todellakaan ole toiveeni, tuntuu kamalalta.

Kyllä. Mitä luultavimmin elän loppuelämäni ja kuolen yksin. Heikolla hetkellä se on äärimmäisen kauhistuttava tunne.

Olen pelännyt, tuntunut ahdistavalta ja pahalta.

Alkaa tuntumaan kuin ei olisi enään elossakaan.

Jotkut naiset pelkäsivät olevansa yksin loppuelämänsä. He olivat kyynistyneet eivätkä uskoneet voivansa muuttaa nykyistä tilannettaan. Miehenpuute kuitenkin myönnettiin. Masennuksen oletettiin lisääntyvän vuosi vuodelta.

Kyllä pelkään olevani yksin koko jäljellä olevan loppuelämäni. No, eihän se mukavalta tunnu, mutta minkäs teet. Jos ei kumppania ja ystäviä löydy, niin niitä ei sitten löydy. Varmasti masennus lisääntyy vuosi vuodelta, jollei keksi jotain mielekästä sisältöä elämäänsä.

Mitä pidempään sinkkuuteni kestää (nyt jo 7 v), sitä enemmän se tuntuu siltä että tätä on loppuelämäkin. Pahaltahan se tuntuu. Pakostikin kynnistyy, jolloinka varsinainen itkeminen asian suhteen jää vähemmälle. Mutta haluan olla rehellinen, enkä mennä siihen kuin niin moni keski-ikäinen nainen että alan väittämään pakkana etten muka ollenkaan tarvitse miestä. Kanssani asumaan en kyllä tarvitsekaan, mutta ihmissuhteeseen tarvitsen.

Monia yksinasuvia yksin jääminen alkoi pelottaa, kun ikää kertyi lisää. Yksinäinen vanhuus on tuntunut ajatuksena surulliselta ja ehkä uhkaavaltakin. Myös sinkkuus ja seksin puute ahdisti.

Jään yksin, sillä olen ollut yksin jo 30 vuotta. Nyt, kun olen vanha, se on alkanut pelottaa.

Joskus pelkään yksinäisyyttä vanhuksena, mutta toisaalta tiedän, ettei parisuhde välttämättä poista yksinäisyyttä. Eli joskus tuntuu surulliselta, joskus taas ihan ok:lta, pystyn hyväksymään sen, ettei ehkä koskaan löydy hyvää parisuhdetta.

Minua pelottaa, että olen koko loppuelämäni yksin. Kun nytkin taloudellinen tilanteeni on huono, kuinka huono se on eläkkeellä? Toisaalta pelottaa yksinäinen vanhuus. Kun ei enää pääse liikkumaan tai kun muisti alkaa huonota, kuinka minun sitten käy?

Vanheneminen pelottaa ja sen mukana tuleva mahdollinen yksinäisyys. Välillä myös sinkkuus ahdistaa, arvostuksen puute kelvollisen kumppanina ja läheisyyden ja seksin vähyys. Luulen että elän lopun elämäni yksin, enkä osaa sitä varsinaisesti pelätä jos pysyn terveenä.

Ihmiset pelkäsivät, että he eivät selviä vanhana kuluistaan tai sitten he mätänevät passiivisina sohvalleen.

Olen alkanut ajatella niin, että vietän loppuelämäni yksin, olen 54v. Turvattomalta tuntuu, varsinkin ajatus siitä että on eläkkeellä yksin, miten selviää kuluista kun tulot tippuu

Olen ajatellut, miltä yksin jääminen joskus 20 vuoden kuluttua tuntuu. Jos terveys ei ole niin hyvä kuin nyt ja ihan masentuisi ja jumittuisi vaan kotiin ja mätänisi sohvalle tylsien telkkariohjelmia tuijottamaan. Ehkä siinä vaiheessa Suomessakin on eutanasia sallittu.

Julkisen terveydenhuollon ja vanhustenhuollon palveluihin ei aina luotettu. Mediakeskustelusta oli saatu aiheesta uhkaavia mielikuvia.

Pelkään todella miten käy ja jaksan kun julkinen terveydenhoitokin on niin alas ajettu. Vaikea saada apua henkiseen pahoinvointiin saati muutakaan apua.

Ajatus on tuntunut vähän pelottavalta. Ei ehkä muuten, mutta ajatus yksinäisestä vanhuudesta on vähän pelottava erityisesti näinä aikoina, kun vanhustenhuolto ei tunnu olevan kovinkaan kasveissa kantimissa.

Yksinelävistä naisista monet olivat surullisia siitä, että he eivät olleet löytäneet kumppania. Heistä oli tuntunut jopa siltä, että he eivät kelpaa kenellekään miehelle. Osa halusi kuitenkin pitää kiinni tietystä kumppanin "tasosta".

Pelkään on liian vahva sana, mutta olen toki surullinen, jos en löydä kumppania. Olen korkeasti koulutettu ja keski-ikäinen. Vastaavat miehet löytävät nuorempiakin naisia. Minuun yhteyttä ottaa yleensä peruskoulun tai ammattikoulun suorittaneet keski-ikäiset miehet, joiden kanssa en koe yhteistä.

Olen. Kuudes vuosi yksin. Tuntuu pahalta etten kelpaa kenellekään. Vaikea löytää uutta kumppania.

Olen ollut yli 5 vuotta yksin ja on ahdistavaa ajatella, etten koskaan löytäisi sellaista puolisoa kuin haluan. En kuitenkaan halua laskea "tasoani" ja ruveta seurustelemaan jonkun epäsovivan ihmisen kanssa vaan olen sitten mieluummin yksin.

Juhlapyhätkin joutui viettämään yksin. Yksinäisenä Pääsiäisenä ei kehdattu edes somettaa, koska yksinäisyys tuntui niin hävettävältä.

Onhan se surullista ja tylsää, jos/kun ei kelpaa kenellekään omasta mielestä kivalle miehelle. Aina joutuu tekemään yksin kaiken ja viettämään joulut ja muut juhlapyhät yksin. Ystävilläni on lapsia ja aika usein he viettävät pyhät lastensa kanssa.

Juuri menneen pääsiäisen aikana en puhunut neljän päivän aikana muuta kuin ruokakaupan kassan ja lounasravintolan tarjoilijan kanssa asioimiseen tarvittavat muutamat sanat. Tunsin olevani täysin yksin. Minulla on puhelimesta ja Facebookissa on satojen ihmisten yhteystiedot, mutta häpesin yksinäisyyttäni, enkä sen vuoksi voinut ottaa keneenkään yhteyttä. En edes vanhempiini. Vastaavia jaksoja on ollut kesälomilla.

Yksinäiset lomamat olivat tuntuneet kurjilta. Ilman työpaikan ihmissuhteita elämä oli tuntunut vielä yksinäisemmältä.

Joskus yksinäiset loma-ajat tuntuvat kurjilta. Haluaisin olla loman ajan jonkun miehen, mieluiten aviopuolison, kanssa!

En pidä lomista, koska menetän silloin sosiaalisen elämäni. Ei ole paikkaa mihin mennä lomaille ja matkustaessa tunnen yksinäisyyteni tavallistakin konkreettisemmin.

Keski-ikäisillä oli pelkoja siitä, että he eivät löydä kumppania ajoissa ja jäävät siksi lapsettomiksi. Perheen perustamisen pelättiin jäävän väliin. Ikisinkut kokivat tästä suuria paineita. Kavereiden lasten hankinnan seuraaminen oli voinut aiheuttaa ajoittaisia kriisejä ja lohduuttomuuden tunteita.

Tavallaan joo. Sitä en pelkää, että jäisin yksin. Mutta sitä pelkään, että en oikeasti löydä tarpeeksi ajoissa sellaista ihmistä, jonka kanssa tahtoisin asettua aloilleni ja uskaltaisin perustaa perheen. Ikää alkaa jonkin verran jo olemaan eikä sellaisia potentiaalisia ihmisiä kävele oikeasti joka päivä vastaan ja jos käveleekin niin monien asioiden kuten elämäntilanteiden ja -asenteiden jne. pitäisi myös kohdata. En liikaa ajattele asiaa, koska se aiheuttaa turhaa ahdistusta. Ajattelen, että asioilla on tapana järjestyä.

Aina puhutaan että mitä pidempään on yksin, sitä todennäköisemmin tulee aina olemaan yksin. Näin ikisinkuna koen suurta painetta siihen että asioille on tehtävä jotain pian, tai muuten tilanne muodostuu toivottomaksi. Lisäksi puhutaan että lasten hankkiminen jätetään liian myöhäiseksi. Miehenä minulle tämä ei ole suoraan ongelma, mutta esimerkiksi sellaisen kumppanin (kohtaaminen) jolla ei vielä ole lapsia mutta niitä haluaa, tässä iässä voi olla vaikeaa. Tämä tarkoittaa kompromisseja. Suurempana ongelmana näen sen että tässä

iässä kun seurustelukokemusta ei juurikaan ole, en ole pystynyt muodostamaan vahvaa mielipidettä siitä, haluanko edes lapsia.

Olen ja kavereiden naimisiinmeno- ja lapsibuumit ajoittain aiheuttavat kriisejä. Olisi kauheaa olla yksin vielä silloin, kuin toiset saavat lapsenlapsia. Se on tuntunut lohduttomalta ja tavallaan siksi, että koen sen asiana, johon en voi itse vaikuttaa kokonaan.

Monet yksinelävät kertoivat että ei-toivottu yksineläminen ahdisti tai masensi heitä. Jotkut naiset olivat kovin lohduttomia miehensä kuoleman jälkeen. Yksi nainen oli muuttanut takaisin vanhempiansa luo, koska kaipasi tukea.

Olen pelännyt edellisen miesystävän kuoleman jälkeen. Muutin sen jälkeen takaisin vanhempien luo, koska tarvitsin tukea.

Olen. Pelkäsin sitä eniten oikeastaan ennen kuin erosin edellisestä parisuhteestani. Roikuin suhteessa vielä senkin jälkeen kun olin jo tavallaan "luovuttanut" sen suhteen. Pelkäsin erota, koska ajattelen, etten koskaan löydä ketään muuta. Haaveilin myös lapsista niin paljon, että pelko lapsettomaksi jäämisestä alkoi jotenkin liittyä siihen eron ja yksinjäämisen pelkoon. Se oli ahdistavaa, mutta lähipiirin tuella (paras tuki oli hiljaista ja ymmärtävää, eikä todellakaan saarnaavaa, vaikka sitäkin sain...) ja oman aikani ottamalla pääsin yli pelosta ja uskalsin erota.

Muutammat naiset kertoivat kaipaavansa elämäänsä turvallisuutta, jota parisuhteen oletettiin itselle tarjoavan. Monet kaipasivat turvaa vanhuuden ja mahdollisen sairauskohtauksen varalle. Elämäntilanne ahdisti välillä paljon.

Toisinaan. Tavallaan pelottavalta tuntuisi vanheta yksin, turvattomalta. Niin kauan kuin terveyttä ja liikuntakykyä on, uskon pärjäväni.

Toista ihmistä kaippaa asuinkumppaniksi lähinnä turvallisuuden takia, fyysinen, taloudellinen, sosiaalinen. Seksuaaliset tarpeet pystyy hoitamaan muutenkin, vielä kun ei ole liian vanha, sairas tai kykenemätön ottamaan kontaktia vastakkaiseen sukupuoleen.

Nyt vanhetessa (- sairauksia takana), pelkään vanhenemista kun ei ole ketään tukemassa. Ahdistaa joskus todella paljon.

Yksinäisessä vanhuudessa pelättiin sitä, että joutuu huonosti toimivien kunnallisten palveluiden varaan ja että huoltomies löytää itsen lopulta vainajana kotoa. Kukaan muu ei piittaa mitä itselle tapahtuu. Tästä oli jo kokemusta.

Nyt olen 69 vuotta. Ja vielä sujuu, mutta sitä pelkään, että joudun sen varaan, että mulle tuodaan kunnan paha ruokaa, kiskotaan joka palvelusta liikaa, kukaan ei tilaa mulle kirjakasetteja, en saa telkkaria tai radiota auki eikä kodinhoitaja välitä.

No yksinhän minä olen jäänyt, ikää jo 59, ei tällä iällä enää perhettä tai parisuhdetta perusteta.

Kyllä joskus pelottaa. Kerran olin sairas ja pyörriin keittiön lattialle. Se säikäytti. Mitä jos kellahtaisin kokonaan eikä kukaan osasi kaivata viikkokausiin?

Pelkään vähän yksinäistä vanhuutta, kun sisarukset ja ystävät ikääntyvät. Niin kauan kuin olen terve ja liikuntakykyinen, pystyn itse vaikuttamaan siihen, olenko yksinäinen. Mutta joskus mietin, löytääkö huoltomies minut vainajana kodistani.

Yksi tähän kyselyyn osallistunut nainen kuvasi värikkäästi muistisairaana naapurinsa ikävää kohtaloa. Hän oli joutunut ennen kuolemaansa puolen vuoden aikana huutamaan yksin apua jopa tuntikausia. Hän oli yrittänyt auttaa naapuriaan toistuvasti. Tarinan kertoja pelkäsi, että seuraavassa ikäluokassa tällaisia auttajia ei enää löydy.

Ei auta enää pelätä, koska loppuiän yksineläminen liki täysin todennäköistä. Sitä pelkään todella, että yksinasuvien vanhuus tulee olemaan hirvittävää. Seurasin viisi vuotta naapuriani, muistisairasta ja naapurina jouduin auttamaan häntä päivittäin useita kertoja. On ilmeistä, että seuraavissa ikäluokissa auttamisen idea ei ole niin sisäänrakennettu kuin minun ikäluokassani (olen 71 v), eikä taloyhtiössä ole yhtään ihmistä, jonka voisin odottaa auttavan minua samalla tavalla, kun itse olen siinä tilanteessa kuin tuo viime kesänä kuollut naapurini. Ennen kuolemaani naapurini kohtalo oli huutaa useammankin kerran apua huoneistossaan tuntikausiakin, sängystään pudonneena, joitain kertoja ulosteidensa keskellä, puolipukeissa - ennen kuin aamuhoitaja tuli klo 10 - 11 maissa, ja hoiti hänet siit sairaalaan. Ambulanssilla sairaalaan - kotiutus - ambulanssilla sairaalaan - sellaista oli hänen elämänsä Espoon äveriäässä kaupungissa viimeiset puoli vuotta ennen kuolemaa. Ilman muistia, loogista ajattelukykyä, havainto- ja näkökykyä ja ilman kykyä havaita rollaattoriaan omien jalkojensa alla - sellainen ihminen on nykykatsannossa kykenevä elämään yksin kotona.

12. Miten näet oman tulevaisuutesi? Millaisia unelmia sinulla on?

Yksimielenkiintoinen kysymys tässä kyselyssä oli se kuinka yksinelävät näkivät tulevaisuuteensa ja kuinka paljon siihen liittyvät toiveet tai visiot liittyivät heidän sosiaaliseen tilanteeseensa. Kerrotut mielikuvat hajautuivat todella moniin toiveisiin ja asioihin. Ne olivat voittopuolisesti positiivisia. Reilu kymmenesosa näki tulevaisuutensa suorastaan valoisaana tai onnellisena.

Vain muutama prosentti yksineläjistä kertoi, että heillä ei ollut mitään unelmia. He uskoivat elämänsä jatkuvan samanlaisena ja jotkut odottivat jopa kuolemaa. Unelmien puuttuminen oli jopa epätoivoisuuden merkki.

Ei mitään unelmia. Kuolisi pois.

Minulla ei ole unelmia. Elämässä ei ole oikein mitään tavoittelemisen arvoista. Pyrin täyttämään velvollisuuteni ja lähinnä vain reagoin ulkopuolisiin toiveisiin ja vaatimuksiin. En tunne olevani itse oikeutettu esittämään pyyntöjä tai toiveita. Ovet ovat sulkeutuneet, enkä koe oikeudekseni avata niitä.

Unelmia vaille olleiden lisäksi joka kymmenes kyselyn vastaaja näki tulevaisuutensa ankeana. Siihen liittyi erilaisia pelkoja ja synkkiä ajatuksia. Muutama prosentti kyselyyn osallistuneista näki tulevaisuutensa vain yksineläjänä.

En pysty suunnittelemaan tulevaisuuttani, muut puuttuvat elämäni.

Päivä kerrallaan. Tosin mietityttää aika, jolloin ei enää pystykään itse tekemään kaikkea, miten sitten minun käy, jos yhteiskunnassakaan ei tiedostaminen yksinasuvien kysymyksistä lisäännä.

Suhteellisesti useimmin yksinelävät unelmoivat kumppanin löytämisestä ja perheen perustamisesta. Näitä unelmia oli joka kolmannella kyselyyn vastaajalla. Niiden sisältönä oli useammin parin löytäminen kuin perheen perustaminen. Sinkut unelmoivat kestävän suhteen solmimisesta tai asumisesta yhdessä kumppanin kanssa. Kahden ihmisen toiveiden sovittaminen yhteen ei ollut aina helppoa. Joillekin rakastetun löytäminen oli elämän suurin ja jopa ainoa unelma.

Haluaisin muuttaa yhteen ja pikkuhiljaa miettiä perheen perustamista. Olen juuri puhunut näistä poikaystävälleni, ja hän sanoo ettei hänellä ole mitään näitä asioita vastaan, mutta ei ole nyt valmis. Olen sanonut, että en voi odottaa vastausta perheen perustamisesta enää kauaa, koska täytän 32 vuotta.

En ole täysin menettänyt toivoani rakkauden löytymisen suhteen. En kerta kaikkiaan pysty vakuuttamaan itseäni siitä etten koskaan enää tule löytämään ketään. Rakastetun löytäminen on niin suuri unelma ettei siihen rinnalle ole järkeä muita mahtunutkaan, eli en semmoisia edes keksi.

Monet yksineläjät unelmoivat nimenomaan kumppanista ja parisuhteen solminnasta perheen perustamisen sijasta. Tähän unelmaan saattoi liittyä toive yhteisestä muutosta ulkomaille.

Toivon, etten olisi yksin, vaan minulla olisi kumppani. Unelmoin yhteisestä kodista, yhteisestä arjesta, siitä että minulla olisi koti jonkun kanssa.

Haluaisin löytää puolison, mennä naimisiin ja muuttaa ulkomaille. Uskon ja toivon, että unelmani toteutuu.

Kumppanin kanssa haluttaisiin jakaa yhteistä aikaa, mutta jotkut asuisivat silti eri asunnoissa. Nämä naiset halusivat säilyttää tietyn itsenäisyyden.

Toiveena on löytää rakastava, kahden aikuisen suhde jossa ollaan yhdessä ja sitoutuneita mutta silti itsenäisiä. Eli vakikumppani syvin tuntein jonka kanssa matkustella ja viettää aikaa ja harrastaa mutta asuen omissa asunnoissa ja eläen myös omaa elämää.

Haluaisin myös ehkä tavata jonkun mukavan ihmisen, jonka kanssa jakaa arkea. En kumminkaan tiedä osaisinko elää tämän henkilön kanssa yhdessä, koska minulla on kova tarve omaan reviiiriin.

Jotkut naiset suunnittelivat elämäänsä sisältöjä, joiden he uskoivat auttavan kumppanin etsinnässä. Näitä olivat esimerkiksi uudet harrastukset ja netistä löytyvä seksi.

Yritän löytää tapoja astua oman mukavuusalueen ulkopuolelle mm. uusien harrastusten avulla. Uskon että se kehittää minua suuntaan jossa voin ehkä joskus löytää toisen ihmisen jonka kanssa haluan olla. Haluan myös oppia olemaan kiinnostuneempi muista ihmisistä koska tässä olen myös aika huono.

Jos en löydä miestä, löydän seksiä netistä (etsin kuitenkin parisuhdetta). Toivon kuitenkin löytäväni itselleni hyvää seuraa. Ihminen ei ole luotu olemaan yksin. Ainakaan tällaista sosiaalista ja empaattista ja ulospäinsuuntautunutta naista.

Jotkut varautuivat siihen, että kumppania ei löydy. Suunnitelmana B oli yhteisöllinen asuminen.

Olishan se kiva vielä löytää hyvä aviomies. Jos näin ei kuitenkaan käy, olisi kiva, että olisi yksineläville rivitaloja, joissa olisi myös yhteiset tilat tapaamisille.

Perheen perustamisen unelmointiin liittyi vahvana mielikuva lasten hankinnasta. Joillakin se sisältyi laajempaan unelmaan tulevasta elämäntavasta. Toisilla se oli suoraviivaisempi ajatus avioitumisesta ja lasten hankinnasta.

Unelmani ovat pysyneet samoina kuin vielä edellisessä suhteessakin. Toki nyt haaveilen uudesta parisuhteesta, rakastumisesta, luottamuksen löytämisestä, uuteen ihmiseen tutustumisen jännittävävydestä. Mutta samalla haaveilen eteenpäin perheestä, lapsista, omistusasunnosta ja koirasta.

Haluaisin opiskella vielä pitkään, löytää miehen ja mennä naimisiin. Vuoden- parin naimisissa olon jälkeen tahtoisin lapsia.

Lasten hankinta oli joillekin naisille niin suuri unelma, että he olivat valmiita hankkimaan niitä ilman kumppaniakin. Tähän liittyi se, että enää ei oikein uskottu sopivan kumppanin löytymiseen. Toisaalta kumppaniksi olisi kelvannut joku muukin kuin tulevan lapsen isä. Jotkut varautuivat myös lapsettomaan loppuelämään.

Perhe ja lapset ovat unelmani. Tällä hetkellä on vaikeaa olla ystäväpiirin ainoa yksinäinen ja lapseton. Tulevaisuus näyttää synkältä enkä usko rakkauden löytyvän ennen kuin on liian myöhäistä. Olen selvittänyt eri mahdollisuuksia päästä äidiksi yksin.

Minulla on unelma lapsen tai koiran hankkimisesta yksin. Minulla on myös unelma kumppanin kanssa elämisestä, vaikka lapsen (tai koiran) ei tarvitse olla hänen kanssaan yhteinen.

Haluan lapsia, en niin välitä naimisiinmenosta tai "sen oikean löytämisestä" ja olen valmis hankkimaan lapset yksin mikäli ei sopivaa kumppania löydy. Olen myös miettinyt sitä että jos en saa lapsia niin miten sitten suunnittelen elämäni, vitsailen aika usein siitä että minusta tulee vanhapiika ja hankin joko kissoja tai kauheesti kasveja.

Jos biologisen lapsen hankinta ei onnistu, niin vaihtoehtona oli toimia sijaisperheenä. Sitä pyörittämään haluttiin kuitenkin kumppani.

Suurin unelmani on, että olisin onnellinen vanhana, enkä katkera siitä, vaikka eläisin koko elämäni itsellisesti. Mutta unelmoin myös parisuhteesta ja vielä biologisista lapsista tai edes yhdestä. Ja jos se ei ole mahdollista, niin voisin toimia myös sijaisperheenä. Siihen en tosin ryhtyisi yksin.

Lähes yhtä usein kuin kumppanin löytämisestä unelmoitiin siitä, että pysyisi terveenä. Se saattoi olla se tärkein henkilökohtainen toive. Tämän toiveen toteutumisessa oli koettu monia pettymyksiä, esimerkkinä toistuvat kivut ja väärän lääkityksen aiheuttamat ongelmat. Terveysongelmien kanssa saattoi kasautua taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia.

Tässä iässä tärkein henkilökohtainen toive on pysyä mahdollisimman terveenä. Kaikkein suurin ja tärkein toive on tyttäreni ja lapsenlasteni hyvä elämä.

Ei ole muuta unelmia kuin saada pysyä terveenä... Elämän kohokohtia ei ole ollut, vain pettämistä, pettymyksiä, sairauksia, leikkauksia, kipujen kanssa elämistä ym. ei lapsia, ei perhettä, ei kumppania, vain jatkuvaa selviytymistä.

Toivon, että väärällä kolesterolilääkityksellä tuhottu terveyteni vielä kohentuisi, että ilmiselvistä lääkevauriosta ja sen salailusta joskus seuraisi rehellinen diagnoosi ja oikeutetut korvaukset.

Joillakin kivuista kärsivillä sairailta oli unelmana, että he pystyisivät pitämään huolta itsestään. He toivoivat löytävänsä ystävän ja mahdollisuutta ulkoilla. Sosiaalisten kontaktien kaipuu oli suuri.

Unelmoin siitä että pystyisin jälleen itsestäni pitämään huolta enkä tarvitsisi pyytää apua, sekin kyllä melko epärealistinen unelma. Suurin unelma on että saisin kipuni haltuun jolloin voisin olla aktiivisempi kuin tällä hetkellä. Lotto voittokin auttaisi, silloin voisi ostaa apua jota tarvitsee. Unelmoin myös että löytäisin hyvän ystävän jonka kanssa voisin viettää aikaa, ulkoilla ja ennen kaikkea keskustella. Olisi myös todella ihanaa jos sukulaiset joskus muistaisivat vaikkapa syntymäpäiväni.

Joka seitsemäs yksineläjä unelmoi erilaista matkoista ulkomaille. Muutama prosentti haaveili myös paikkakunnan vaihtamisesta. Näihin haaveisiin sisältyivät myös muutot ulkomaille, kuten Espanjaan.

Uudesta asunnosta unelmoi joka kymmenes yksineläjä. Asunto olisi vaihdettu paremmaksi tai isommaksi ja uudessa asunnossa toivottiin olevan hissi. Monet toivoivat vuokra-asunnon sijalle omaa asuntoa. Jotkut kaavailivat mielessään muuttoa jonnekin tai asumista maaseudulla.

Joka kymmenes yksineläjä toivoi joko löytävänsä työpaikan tai säilyttävänsä entisen. Jotkut haaveilivat yrityksen perustamisesta. Muutama prosentti unelmoi pääsevänsä haluamaansa kouluun tai mieluisiin opintoihin. Kaksi ihmistä unelmoi romaanin kirjoittamisesta.

Muutama prosentti yksineläjistä haaveili aktiivisesta sosiaalisesta elämästä ja sukulaissuhteidensa korjautumisesta. He toivoivat asuvansa jossakin yhteisössä tai isossa talossa yhdessä muiden sinkkujen kanssa. Joidenkin mielissä siinteli myös mummojen yhteisö. Se oli vaihtoehto sille, jos kaivattua kumppania ei löydy. Sielläkin asuttaessa halu parisuhteen löytymiseen säilyisi.

Unelmoin hyvästä parisuhteesta. Unelmoin miehestä, jonka kanssa voisi viettää tavallista arkea ja tehdä tulevaisuudensuunnitelmia. Olen epäileväinen sen suhteen, löytyykö sellaista miestä. Toisaalta haaveilen myös mummokommuuniin muuttamisesta - sen uskon olevan helpommin toteutettavissa kuin parisuhteen löytäminen. Mummokommuunissa olisi seuraa ja asumiskustannukset pienempiä. Tosin oma rauha voisi olla mennyttä. Mummokommuunilla tarkoitan yli viisikymppisten naisen yhteisöä, esim. omakotitalossa tai suuressa kerrostaloasunnossa. Silti, vaikka kommuunissa asuisin, haaveilen parisuhteesta.

Haaveenani on myös, että sukulaissuhteeni korjaantuisivat ja minuakin ymmärrettäisiin.

Muutaman prosentin toiveissa oli jokin lemmikkieläin. Näiden toiveiden joukossa olivat koira, kissa ja hevonen. Lemmikin toivottiin tarjoavan seuraa ja auttavan siinä, että pysyy aktiivisena.

Ehkä juuri siksi haluan pitää koiraa jotta hän liikuttaa minua, en voi jäädä synkistelemään sänkyyn. Aina mennään, kolme kertaa päivässä. Miten paljon hyvää oloa voi lemmikki tuodakaan.

Joka kymmenes yksieläjä esitti unelman tai toiveen rahatilanteensa parantamista. He halusivat helpottaa talouttaan ja saada itselleen riittävästi rahaa. Toiveissa oli esimerkiksi lottovoitto. Rahaa tarvittiin muun muassa kodin remontteihin ja lainojen maksamiseen. Rahalla olisi myös saatu elämään pientä mukavuutta.

Unelmoin siitä, että minulla olisi parempi taloudellinen tilanne, että pystyisin syömään paremmin, että voisin ostaa uusia kauniita vaatteita, että voisin käydä niskahieronnassa, että saisin paremman asunnon - ja ylipäätään, ettei olisi niin tiukkaa.

Toivoisin joskus pääseväni siihen tilanteeseen, että isommat remontit olisi teetetty ja siten taloudellinen tilanne olisi helpompi, kun saisi lainan maksettua pois.

Joillakin taloudellinen tilanne oli ajautunut hyvin kriittiseksi tai sitten eläköitymisestä johtuva tulojen putoaminen huolestutti kovasti. Jopa omien arkkurahojen on pelätty menevän laskuihin.

Eläköidyn vuoden-kahden sisällä. Asia huolestuttaa kovasti, sillä tulotasonsa tulee putoamaan. Asunto täytyy myydä, samoin auto. Hautapaikka on varattu vaimon viereen, unelmani on täyttää 90v ja miettiä silloin, että onko mieltä jatkaa 100 vuotiaaksi.

Molemmat vanhempani ovat saaneet lähteä 'seisovilta jaloiltaan'. Nyt on suurin murhe miten hammaslääkäri hoitaa hampaani. Hän arvioi ensin laskun 500€ ksi, mutta kun työ oli osittain tehty vilautti n. 2000€ n kustannusta. Sähköhdin sitä... Arkkurahat menevät ja lääkäreiden pitää saada harjoitella, mutta mieluummin ei minun kropallani.

Jotkut yksinasuvat olivat kokeneet elämänsä aika ankeaksi. Elämä oli kulunut vailla huippuhetkiä. Mitään erityistä ei osattu odottaa tai toivoa. Rakkaus oli kadonnut muistoista.

Joillekin vaan tulee elämään enemmän vaikeuksia ja selvitettävää, eikä onnen hetkiä suoda. Ja sen olen hyväksynyt, muuta en voi. En muista miltä tuntuu rakastaa ketään, enkä muista milloin joku olisi rakastanut mua. Kun tunne unohtuu, ei sitä lopulta enää osaa kaivata. Elämä vaan menee ihmetellessä eteenpäin, että tätäkö tämä nyt vaan on. Sydänkäyrä vailla yhtään huippuhetkeä.

Aika surkeana. En osaa enää rakentaa konkreettisia toiveita tulevaisuuden suhteen. Näin käy, kun masennus pitkittyy ja jää riittävän osattomaksi.

Omana kohtalona pelättiin olevan köyhyys, huono terveys ja yksinäisyys. Itsemurhakin oli käynyt mielessä.

Köyhyys, huono terveys ja yksinäisyys on kyllä pahin kolmiyhteys ikinä. Toivottavasti siinä ei ole tulevaisuuteni kiteytettynä.

Jos en pääse jatko-opiskelemaan ammun itteni mieluummin kuin teen paskaa duunia paskalla palkalla.

Monia yksieläjiä pelotti vanheneminen ja myötä koituvat ongelmat. Käsitykset vanhushpalveluista olivat hyvin pessimistisiä. Vanhuudessa kaivattiin jotakin turvaa ja lisäksi ei haluttu olla taakkana omalle lapselle.

Olen nyt 68-vuotias, joten edessäni on vanheneminen ja siihen liittyvät mahdolliset sairaudet. En toivo eläväni kovin vanhaksi, koska vanhushpalvelut ovat niin huonossa jamassa tällä hetkellä. En halua taakaksi ainoalle pojalleni. Noin 80–85 vuotta on minulle riittävän paljon elämää.

Unelma olisi tietenkin se, että saisi elää vanhuutensa talossa, jota aiempaan yllä kuvailin, ja viimeisinä vuosina palvelutalossa, jossa olisi turvallista, hoito ja IHMINEN AINA TARVITTAESSA tavoitettavissa. Pelkään vain, että makaan kotona, jossain nurkassa tai ranteessa digivempain, jolla kuitenkin ei saa yhteyttä kehenkään, vaikka olisi hätä.

Jotkut pelkäsivät vanhenemistä kovasti. He toivoivat kuolevansa ennen kuin jäävät muiden armoille tai ennen kuin he ovat liian raihnaita pärjäämään yksin. Näillä ihmisillä saattoi olla hyvin vaatimattomilta kuulostavia unelmia.

Vanhuus pelottaa todella paljon. Mitä sitten jos ei selviäkään yksin. Toiveeni on, että elämäni loppuisi ennen kuin olen avuttomassa tilassa, koska nykyään on todella vaikea saada toimivaa apua silloin kun omat voimat alkaa loppua.

Vanhenen, tulen entistä raihnaammaksi, sairaammaksi ja joudun muiden armoille. Se olisi kurjaa. Toivottavasti kuolen ennen sitä. Suuri unelmani on päästä joskus vammaisten linturetkelle, ja metsään.

Toivon kivutonta loppua ennen kuin olen liian raihnas pärjäämään yksin.

Liikuttava toive oli se, että elinikäiset säästöt riittäisivät hautapaikan lunastamiseen.

Vanhenen hyvää vauhtia. Yritän elää tekemättä itselleni vahinkoa. Toivon, että elämänikäiset säästöni riittävät vielä hautapaikan lunastamiseen.

Eräs yksieläjä oli niin katkeroitunut niin paljon yksineläjien eriarvoisuudesta suhteessa perheellisiin, että hän visioi ja toivoi romahdusta ydinperheideologialle. Hän näki sen monien ongelmien alkusyynä.

Toivoisin, ja tiedän, näkeväni vielä elinaikanani länsimaisen (lähinnä amerikkalaisen) ydinperheideologian lopullisen romahduksen, sillä sellaista ei ole koskaan ollut todellisuudessa olemassakaan ja silti valtava määrä ihmisiä on sen ideologian paineessa syrjäytetty, ajettu itsemurhaan, perhesurmaan tai monin muin tavoin stigmatisoitu.

13. Yksinasumisen haasteet

Yksin asuvat ihmiset sijoittuvat hyvin erilaisiin vaiheisiin elämänkaarellaan. Osa heistä on nuoria, joille yhdessä asuminen ei ole lapsuudenkodista muuttamisen jälkeen tuolloin vielä ajankohtaista. Toinen iso ryhmä ovat eronneet, heistä osa useita kertoja eronneita. Heistä

monet ovat sinkkuja väliaikaisesti ennen uuden suhteen solmintaa. Yksinasuvia ovat myös erillissuhteen solmineet, joilla on vakiintunut kumppani, joka asuu eri osoitteessa. Iso yksinasuvien ryhmä ovat myös lesket, joilla on usein ollut hyvin pitkäaikainen liitto menehtyneen kumppaninsa kanssa. Suruajan jälkeen osa heistä ryhtyy katselemaan mahdollista uutta kumppania. Erityinen yksinasuvien ryhmä on vielä ”ikisinkut”, jotka ovat eläneet koko elämänsä ilman kumppania, joskus jo useita vuosikymmeniä. Yksinasuvat ovat siten hyvin heterogeeninen ryhmä, jolla on vaihtelevia haasteita sen hetkessä elämässään liittyen siihen elämänvaiheeseen, jota he parhaillaan elävät.

Tähän kyselyyn vastanneet yksinasuvat olivat suurimmalta osin naisia. Heistä yhdeksän kymmenestä oli asunut aikuisena yhdessä jonkun toisen aikuisen kanssa. Seitsemän kymmenestä oli asunut parisuhteessa kumppanin kanssa. Se suhde oli päättynyt eroon. Joka neljännellä oli kokemusta useammasta erosta ja monilla kolmesta tai useammastakin erosta. Kyselyyn vastanneet yksinasuvat olivat siis tyypillisesti eronneita naisia. Kyselystä tuli esille paljon tietoja siitä millaista oli ollut yksin eläminen eron jälkeen. Vastaajien joukossa oli myös koko aikuisikänsä yksin asuneita. Jotkut heistä olivat asuneet yksin jo useita vuosikymmeniä. Joka kymmenennellä kyselyyn vastanneella oli seurustelukumppani tai erillissuhde.

Joka kolmas yksinasuva oli sitä mieltä, että sen hetken asumis- ja elämäntapa oli heille sopiva. Tämän lisäksi joka kymmenennen tuntemukset sen sopivuudesta heille vaihtelivat. Parhaina puolina yksin asumisessa pidettiin vapautta päättää omista tekemisistä, elämänrytmistä ja aikatauluista. Monet arvostivat kodin rauhaa ja hiljaisuutta. Kodin sai pitää siinä kunnossa kuin itse halusi ja muita ihmisiä ei tarvinnut ottaa huomioon.

Joka kuudes yksinasuva kaipasi yhteisöllisempää asumismuotoa ja joka kolmas toivoi voivansa asua jonkun kumppanin kanssa. Henkisen tuen tarve ja puute oli suuri. Joka kymmenes tunsu asumistapansa vuoksi itsensä turvattomaksi. Joka viidennellä yksinasuvalla ei ollut ketään ihmistä, jolta olisi voinut saada henkistä tukea. Joka toisella oli joku ystävä tai kaveri, jonka tukeen saattoi turvautua. Osa sai tukea vanhemmiltaan tai sisaruksilta. Joka kymmenes sai tukea seurustelukumppaniltaan.

Kysyttäessä saiko kyselyn vastaaja keneltäkään konkreettista apua sitä tarvitessaan, joka viidennellä ei ollut ketään, jolta olisi sitä saanut. Heidän oli tultava kaikissa asioissa yksin toimeen. Joka neljäs nimesi arkielämän avun puuttumisen yksin asumisensa erityiseksi ongelmaksi. Monilla yksinasuvilla oli kuitenkin joku ystävä, joka saattoi heitä auttaa. Joka kolmas saattoi pyytää tällaista apua perheeltään. Jotkut saivat apua omalta lapseltaan tai joltakin naapuriltaan. Joka seitsemän osti apua tarvitessaan maksullisia palveluita joiltakin yrityksiltä. Monilla ei kuitenkaan ollut siihen varaa. Tästä koitui turvattomuutta.

Yksin asumiseen liittyväksi erityiseksi ongelmaksi joka toinen kyselyn vastaaja nimesi elämisen ja asumisen kalleuden. Asumiskulut olivat paikoin suorastaan ylivoimaisia. Tämä oli monilla eron jälkeinen asumis- ja elämäntilanne. Rahojen riittäminen terveydenhuoltoon ja lääkkeisiin oli joillekin todellinen ongelma. Yksinasuvat joutuivat maksamaan monista asioista ja palveluista suhteellisesti enemmän kuin perheelliset. Erityisen paljon kritisoitiin elintarvikkeiden suuria perhekokoja, jotka tulivat yksinasuville kalliiksi.

Yksin asumisen iso ongelmakokonaisuus oli sosiaalisen ja henkisen tuen vaje. Joka neljäs kertoi kärsivänsä yksinäisyydestä. Elämä tuntui tylsältä ja heillä ei ollut ketään, jonka kanssa suunnitella joitakin yhteisiä asioita. Toteutumattomien sosiaalisten tarpeiden vuoksi yksinasuvat kirjoittivat kokeneensa itsensä arvottomiksi, apaattisiksi ja turvattomiksi. He eivät tulleet ymmärretyiksi.

Joka kolmas ei saanut mitään arvostusta osakseen. Joitakin arvostettiin vain työntekijöinä, ei ihmisinä. Monet kokivat, että he eivät kelvanneet naisina, että heidän ulkonäössään oli jotakin vikaa ja että heidät leimattiin b-luokan kansalaisiksi. Jotkut olivat kokeneet syrjintää ja sosiaalista eristäytyneisyyttä. Heitä ei kutsuttu mihinkään. Erilaiset sosiaaliset vajeet ja ongelmat olivat päässeet kasautumaan.

Noin kolmasosa yksin asuvista oli pelännyt jäävänsä ainakin pitkäksi aikaa yksin. Vanhenemisen myötä tämä pelko korostui. Yhtä monilla ei ollut tällaista pelkoa. He uskoivat löytävänsä vielä kumppanin. Joka kolmas oli ajatellut, että heidän piti vain sopeutua tilanteeseen. Tilanteeseen sopeutuneet ja yksin jäämistä pelänneet olivat kokeneet siitä surua ja ahdistusta. He olivat kyynisiä siitä, että kelpaisivat kenellekään. Varsinkin sairastumisen vaikutus omaan elämään pelotti. Sairaat ja ikääntyvät pelkäsivät jäävänsä muiden ihmisten varaan ja he kaipasivat jotakin turvaa. Joka viides oli varma siitä, että ei löydä elämäänsä enää koskaan ketään. Tämä saattoi olla heidän pahin pelkonsa koko elämässä.

Iso vaje oli myös yksinasuvien fyysisessä ja seksuaalisessa läheisyydessä. Noin 70 prosenttia ilmaisi haluavansa sitä lisää. Joka viides ei pitänyt asiaa tärkeänä siksi, että he olivat tottuneet tilanteeseen. Joka seitsemän eli kovassa puutteessa. Näitä tarpeita saattoivat tyydyttää he, joilla oli seurustelu- tai erillissuhde. Hekin olisivat halunneet sitä kuitenkin säännöllisemmin.

Valtaosalla yksinasuvista oli tunne, että he eivät olleet tasa-arvoisia perheellisten kanssa. Taloudellisesti heillä meni perheellisiä huonommin ja erilaiset hankinnat tulivat heille suhteellisesti kalliimmiksi. Verotuskohtelu ei ollut tasa-arvoista muun muassa kotitalousvähennyksen vuoksi. Työelämässä he joutuivat joustamaan työ- ja loma-ajoissa perheellisten hyväksi. Heihin kohdistettiin loukkaavia asenteita, heitä ei kutsuttu mukaan perheellisten sosiaalisiin tilaisuuksiin ja heitä painostettiin perheen perustamiseen tai lasten hankintaan. Haavoittuvuus sairauksien edessä pelotti. Monet korostivat sitä, että poliittisilla päätäjillä ei ollut mielenkiintoa yksinasuvia kohtaan.

Millaisena nähtiin oma tulevaisuus ja oliko yksinasuvilla siitä joitakin unelmia? Kaikilla niitä ei ollut. Joka kymmenes näki tulevaisuutensa aika ankeana tai synkkänä. He näkivät edessään huonon kohtalon, vanhenemisen ja muiden armoille jäämisen. Toiveena ja unelmana oli terveenä säilyminen mahdollisimman pitkään. Ihmisillä oli halu pitää huolta itsestään. Monilla oli ollut terveyden ylläpidossa jo pettymyksiä.

Joka kolmannella yksinasuvalla oli unelma kumppanin löytämisestä tai perheen perustamisesta. Monet toivovat lasta ja muutamat olivat valmiit hankkimaan lapsen vaikka yksin. Tämän lisäksi toivottiin parannusta rahatilanteeseen, parempaa asuntoa,

ulkomaanmatkoja ja aktiivisempaa sosiaalista elämää. Sosiaalisten suhteiden puutetta korvaamaan toivottiin lemmikkieläimiä.

Tämän kyselyn tulokset kertovat paikoin hyvinkin konkreettisesti millaisten haasteiden alaisina monet yksinasuvat elävät. Iso haaste on asumisen kalleus. Kaikkein isoimmat haasteet ovat ihmisillä, joilla on isompia taloudellisia vaikeuksia yhdistyneenä siihen, että heillä ei ole ketään, jolta he voisivat saada henkistä tukea tai käytännöllistä apua silloin, kun he sellaista kaipaavat. Aika monet yksinasuvat ovat kokeneet sosiaalista syrjintää. He eivät koe kenenkään arvostavan tai tarvitsevan heitä. Näillä yksinasuvilla on kovin pessimistinen kuva omasta tulevaisuudestaan. He arvelevat elävänsä koko loppuelämänsä yksinäisinä. He eivät voi tyydyttää läheisyyden kaipuutaan tai saada kokemuksia unelmissa siintävästä yhteisöllisyydestä.

Köyhillä ei ole edes varaa ostaa niitä palveluita, jotka auttaisivat heitä selviämään edellä mainituissa haasteellisissa tilanteissa. He ovat sekä taloudellisesti että sosiaalisesti syrjäytyneitä. Aika usein he tuntevat itsensä turvattomiksi. Joitakin yksin asuvia ikäihmisiä huolestuttaa jopa se, että heillä ei ole mahdollisesti varaa edes hautapaikkaan tai ruumisarkkuun. Tämä on hyvinvointivaltion yksi iso musta piste.

14. Yksinasuvien ehdotuksia heidän elämänsä parantamiseksi

Yleisenä tavoitteena oli siis edistää yksinelävien tasapuolista yhteiskuntapoliittista kohtelua suhteessa muihin ihmisryhmiin. Aineistoa kerättäessä ja käsiteltäessä ajatuksena oli, että tähän kyselyyn vastanneet ovat parhaita asiantuntijoita siinä, miten heidän tilannettaan ja kohteluaan voisi ja tulisi parantaa. Tähän loppuun on siksi kerätty tiivistelmä, mihin asioihin vastaajat kertoivat erityisesti kaipaavansa muutosta elämässään tai yhteiskunnassa yleisesti kokemassaan kohtelussa. Näitä asioita on aika paljon.

1. TALOUS

- Toivottiin muutoksia yksin elävien verotukseen. Periaatteena oli, että laki olisi sama yksinasuville ja perheellisille ja, että verotuksen kohtelu olisi tasapuolista.
- Yksinasuvat kaipasivat verokevennyksiä siten, että heistä tulisi yhdenvertaisia perheellisiin verrattuna.
- Yksi parannus olisi se, että pienistä eläkkeistä tehtäisiin verovapaita.
- Toinen oli, että yksinasuville säädettäisiin erityinen asuntolainavähennys.
- Veromuutoksilla pitäisi saada elinkustannukset laskemaan.
- Kotitalousvähennys pitäisi saada talouskohtaiseksi eikä henkilökohtaiseksi. Se on nyt yksinasuvia syrjivä.

2. ASUMINEN

- Asumisen kustannuksia pitäisi saada kohtuullisemmiksi ja alemmiksi.
- Sen voisi tehdä esimerkiksi korkotukilainojen avulla.

- Yksin asuvien asumistukikriteereitä pitäisi tarkistaa ja yksinasuvia pitäisi tukea paremmin asumistuen avulla.
- Omistusasunnoissa asuvien eläkeläisten tulisi saada asumistukea, jos talossa on suuret remonttilainat.
- Asuntorakentamisessa tarvitaan enemmän pieniä asuntoja ja kohtuullisempaa hintatasoa. Tätä voisi edistää asumisnormeja helpottamalla (joka alentaisi hintatasoa).
- Senioritaloja tarvittaisiin lisää.
- Asumisessa tulisi edistää yhteisöllisyyttä, yhteisöasumista ja yhteisasumista.
- Myös yhteisomistusta tulisi kehittää.
- Kelan ei pitäisi tulkita kimppa-asumista parisuhteeksi.

3. YHDENVERTAISUUS

- Yksinasuvat pitäisi saada yhdenvertaisiksi perheellisten kanssa ja heitä ja heidän elämäntapaansa tulisi arvostaa nykyistä enemmän.
- Yksin asuviin liittyvät stigmaat ja turha sääliminen pitäisi saada pois. Yksinasumista tulisi puhua tasapuolisesti ja suvaitsevasti suhteessa perheellisiin.
- Nyt monet perheelliset naiset kohtelevat yksin asuvia huonosti ja syyllistävästi.
- Yksin asuviin ei tulisi kohdistaa normipainetta perheellistymiseen. Ihmisiä ei saa syyllistää lapsettomuudesta.

4. PALVELUT

- Ongelmana pidettiin sitä, että monet palvelut tuotetaan vain perheellisille.
- Yksin asuville tulisi olla tarjolla palveluita edullisemmin hinnoin.
- Tämä koskee muun muassa yksinasuvien muita korkeampia matkakuluja ja kauppojen liian suuria ja hintavia perhepakkauksia.
- Kulkemista voisi kehittää autorinkien avulla.
- Monet kokivat jääneensä heitteille, kun tarjolla ei ollut edullista kotipalvelua.
- Yksinasuville pitää tarjota tukiverkosto heidän kohdatessaan sairauksia ja mielenterveysongelmia.

5. POLITIIKKA

- Yksinelävät toivoivat, että heidän elämänsä kohdistuisi poliittisia intressejä. He kokevat syrjinnäksi sen, että heidät on unohdettu.
- Yhteiskunnassa puhutaan vain lapsiperheistä. Yksin asuvien asiat tulisi huomioida vaaleissa ja poliitikojen ja viranomaisten päätöksissä.
- He kaipaavat joustoja ja tasa-arvoa työelämään.
- Yksinasuvat eivät pääse mielestään tasapuolisesti yhteiskunnan tuen piiriin.
- Yksinasuvat kaipaavat solidaarisuutta ja sitä että heidät huomioitaisiin sosiaalieduissa. Yhteiskunnassa tulee tiedostaa yksin asumiseen liittyvän elämäntavan kalleus. Kaikki kulut pitää maksaa yhden ihmisen palkasta tai eläkkeestä.
- Yksinasuvat haluavat samat hinnat ja tarjoukset kuin perheelliset.

- Varsinkin vanhusten kohtelua ja sosiaaliturva on parannettava.
- Myös syrjäytyvät nuoret miehet tulee huomioida.
- Köyhät yksinasuvat naiset tarvitsevat käytännön apua ja teknistä apua elämästä selvitäkseen.
- Yksinasuvien pitää ruveta pitämään enemmän ääntä itsestään.

6. YHTEISÖLLISYYS

- Yksi asuvat kaipaavat enemmän sosiaalista toimintaa, sosiaalisia tapahtumia, fyysistä läheisyyttä ja seksiä.
- Monet heistä toivoivat jotakin apua kumppanin hakemiseen.
- Sosiaalisena apuna voisi olla ryhmätoiminta ja -valmennus sekä sosiaaliset verkostot, joilla voisi ehkäistä yksinäisyyttä ja masennusta.
- Tarvitaan mahdollisuuksia ja tukea toimia tukiperheenä.
- Yhteisöllisyyttä edistämällä voisi lievittää yksinäisyyttä.
- Yksin asuvat tarvitsevat kotikäyntejä ja tukiryhmiä sairastamisen yhteydessä.

7. TUTKIMUS

- Yksinasumisesta kaivataan enemmän tutkimusta.